

A BDSZ és az EVDSZ állásfoglalása

a Vértesi Erőmű Zrt. Igazgatóság 2010. május 18-ai Közgyűlés napirendjéről

A Vértesi Erőmű Zrt Igazgatósága 2010. május 18-ra hívta össze a Társaság közgyűlését. A BDSZ és az EVDSZ a napirendi pontok közül a cég tőke leszállítására, csődeljárásra, felszámolásra, végelszámolásra tett új napirendi pont javaslatot és az ehhez kapcsolódó pontokat - egyetértésben a helyi szakszervezetekkel és üzemi tanáccsal - nem fogadta el és a napirendek visszavonását kérte a 2010. május 11-én részletes indoklással a Magyar Villamos Művek Zrt-t igazgatóságának tagjainak megküldött levelében. Ezért szükségesnek tartjuk egy közös állásfoglalás kiadását is, a döntéshozó tulajdonos MVM Zrt Igazgatóság 2010. május 17-ei ülése előtt:

1. A BDSZ és az EVDSZ a Vértesi Erőmű Zrt. legalább 2014-ig történő működését - összhangban a cégre vonatkozó kormányhatározatokkal - feltétlenül szükségesnek tartja, amit foglalkoztatási, környezeti és villamos energia ellátás biztonsági okok is indokolnak. A cég végelszámolása nem csak bányászati és erőműi dolgozókat, hanem további 2500-3000 családot is érintene, mert a bezárás beszállítók, szolgáltatást biztosítók munkahelyének, vállalkozásainak elvesztését is jelentené. Az egyetlen mélyművelésű szénbánya megkutatott ásvány-vagyona a további működést akár 2020-ig is biztosíthatja, olcsó hazai tüzelőanyagot ad az erőműnek, csökkentve a közel 80 %-os energiaellátási függőséget.

A Vértesi Erőmű Zrt. a múlt évben jelentős összeget, 8,6 Mrd Ft-ot fizetett be közteherként a költségvetésbe és közel 400 m Ft-ot a helyi adókra.

2. Amennyiben a 2010. május 18-án a Vértesi Erőmű Zrt. közgyűlése a meghirdetett napirendi pontoknak megfelelően döntéseket hoz, az álláspontunk szerint jogi szempontból nem elfogadható. Ennek oka az, hogy sem a Vértesi Erőmű Zrt. üzemi tanácsa, sem pedig az illetékes helyi szakszervezetek nem kapták meg a Munka Törvénykönyvből fakadó tájékoztatást és e miatt nem tudták érvényesíteni véleményezési jogukat sem.

3. A Vértesi Erőmű Zrt. további működtetésével kapcsolatosan különböző állásfoglalások ismertek. Ezek közül a legfontosabbnak azt tartjuk, hogy az érintett szakszervezeteken kívül a térségi polgármesterek, valamint a FIDESZ megválasztott országgyűlési képviselője, Czunyné dr. Bertalan Judit és az eddigi képviselő, a szocialista Keleti György is azt az álláspontot képviseli, hogy a Vértesi Erőmű Zrt. azonnali bezárása elfogadhatatlan. Oroszlány és Bokod települések távfűtése okán a továbbműködtetés szükségszerű. A helyzet megoldását tárgyalásos úton kell a jövőben tisztázni.

Az EVDSZ és a BDSZ a helyi szak-

szervezeti és üzemi tanácsi eddigi állásfoglalásokat és a megtett intézkedéseket támogatja, és úgy ítéli meg, hogy indokolt az Oroszlányi Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének és a Dunántúli Villamosenergia-ipari Szakszervezetnek a határozott fellépésre tett javaslatai. Támogatjuk, hogy szükség esetén a Közgyűlés napján országos tiltakozó akció kerüljön lebonyolításra a Vértesi Erőmű Zrt. Közgyűlésének határozati javaslatával szemben.

Szakszervezeteink korábban is már új munkahelyeket követeltek a villamosenergia-iparba, a közgyűlési döntés ez ellen hatna. Mind a BDSZ, mind az EVDSZ szervezetei részt vesznek a 2010. május 18-ára tervezett demonstráción, melynek helyszíne: Vértesi Erőmű Zrt. Külterület, parkoló).

4. Kedvezőtlen közgyűlési döntés esetén a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete és az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége bejelenti: a szakszervezeti, munkavállalói érdekvégyesítés területén együtt kíván fellépni.

Budapest, 2010. május 13.

Rabi Ferenc
a BDSZ elnöke

Gál Rezső
az EVDSZ elnöke

A BDSZ észrevételei

a „Tervezhető jövő a Vértesi Erőmű számára az MVM Igazgatóságának döntései nyomán” című, 2010. május 18-án megjelent, közleménnyel kapcsolatban

Az MVM Zrt. Igazgatósága 2010. május 17-i ülésére meghívta a reprezentatív szakszervezetek (Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete - BDSZ, Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége-EVDSZ) ágazati és helyi (Oroszlányi Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete - OBEDSZ, Dunántúli Villamosenergia-ipari Szakszervezet - DUVISZ) képviselőit.

A meghívás szóban érkezett, közvetlenül az ülés előtt, írásos előterjesztést a szakszervezetek nem kaptak. Elemző anyagot nem ismerhettünk meg. Ezért az MVM közleményből a következő, szakszervezetekre vonatkozó megállapítást: „... az MVM Zrt. Igazgatóságának gazdasági helyzetértékelését és számszerűségét nem tudták cáfolni” értelmezni és elfogadni sem tudjuk.

Az Igazgatósági ülésen nem került szóba a BDSZ korábban elküldött javaslata, amely a Vértesi Erőmű Zrt. (VE Zrt.) legalább 2014-ig történő működésére vonatkozott. Az Igazgatósági ülésen megismert, szóban elmondott és a tervezett intézkedésekre vonatkozó döntés újr gondolását kértük. Jeleztük, hogy az intézkedéseket nem tudjuk elfogadni. Tárgyalásos úton szeretnénk megállapodni, de ha szükséges, szakszervezeti akciókat is szervezünk.

A BDSZ indokai a következők:

- Jelenleg is hatályos a 1028/2002. sz. Kormányhatározat - amely a retrofit programra vonatkozik - minimálisan 2014-et jelölte meg működési határidőként. Ez a döntés több más kötelezettséget is rótt a tulajdonosokra, melyek csak részben valósultak meg és ezzel folyamatosan rontották a VE Zrt. gazdaságos működtetésének lehetőségét.

- A 18/2009. (VI.25.) sz. Kormányhatározat f. pontja a Vértesi Erőmű Zrt. működtetésével kapcsolatos intézkedések határidejét 2010. július 31-re módosította, így semmi nem indokolta az Igazgatóság gyors döntésének meghozatalát. A megtermelt áram árát jelentősen csökkentő elnök-vezérigazgató azonnali leváltását és egy felszámolási tapasztalattal rendelkező új elnök-vezérigazgató kinevezését, a Márkushegyi szénbánya bezárásának évvégére történő előrevetítését, a teljes telephely három éven belüli megszüntetésének felvázolását a társaság likvid helyzete sem indokolta (4,2 mrdFt készpénz volt az egy számlán).

- Cáfoljuk, hogy idáig a VÉ Zrt. az MVM közleményében szereplő 120 mrdFt-ot meghaladó támogatást igényelt volna az elmúlt évtizedben. A cég egyszeri tőkeemlést kapott 3 mrdFt értékben 1997-ben, ez több mint 10 éve volt. Szénipari szerkezetátalakítási támogatást a fogyasztók fizetik, de ez az áram árát jelentősen nem befolyásolja, más tényezőknek jóval fontosabb szerepe van. Ennek összege: kb. 36 mrdFt idáig. Ez nem állami költségvetést terhelő támogatás. Állami kezességvállalást adta lehetőségeket a társaság nem vette igénybe, a kényszerítő beruházási hiteltörlesztő részleteit is fizeti. A 1028-as Kormányhatározat lehetőséget adott volna a környezetvédelmi alap célirányzatból, valamint a Villamosenergia-ipari Foglalkoztatási Alapból történő kamattámogatás finanszírozására. Ezt nem vették igénybe.

- A VÉ Zrt. csak tavaly 8,6 mrdFt-ot fizetett a költségvetésbe adó és járulék formában és közel 400 mFt-ot a helyi adókra. Ezen kívül adóztak a munkavállalók, valamint a VÉ Zrt. működéséhez hozzájáruló vállalkozások és azok munkavállalói is. Pontosan nem lehet ennek összegét meghatározni, de 10 év alatt ez értheti el a 120 mrdFt-ot!

- A végelszámolás indokoltságát a 2008. év végén megkötött felelőtlen

áramvásárlási szerződések - nem a vágárok és a villanszerelők kötötték - ugyan indokolhatják, de annak gyakorlati megvalósítására megítélésünk szerint egy reorganizációs folyamat keretében kerülhet sor, amely nem vetíti előre a Márkushegyi bánya azonnali bezárását. Jogilag egy új társaság, amely a terhek nélkül viszi tovább a szénvagyonra épülő áram termelést, valamint a távhőszolgáltatást versenyképes lehet. Ennek üzleti tervét kellett volna az MVM Igazgatóságának megkövetelnie a VÉ Zrt. döntéshozóitól, menedzsmentjétől a munkahelyek megőrzése érdekében.

- A szénbányászati szerkezetátalakítási támogatást (szénfíllér) - közös állásponttal képviselt társasági, tulajdonosi, kormányzati, európa parlamenti képviselői és szociális partnerségi fellépéssel - 2014-ig van esély megőrizni. Konkrét lépéseket kell tenniük az érintetteknek, a 2005-ban az Európai Bizottságnak már bejelentett támogatási rendszer megőrzése érdekében. (Egyébként az eddigi felhasználás alapján inkább erőműfíllérről lehetne beszélni.)

- A VE Zrt. kedvezőbb áramszállítási terheléssel, rendelkezésre állással magasabb árbevételt érhetne el. Az önköltségi ár csökkenésének trendjét is figyelembe véve - amely 30 €/MW-tal jobb, mint az előző évi - célirányos tulajdonosi szándékkal és menedzseri irányítással fenntartható termelés alakulhat ki, amely lehetőséget biztosít a munkahelyek megőrzésére, kiszámíthatóságot biztosítva a munkavállalók számára.

- A hazai tüzelőanyagok arányának megőrzését, emelését a villamos áram termelésben ellátás biztonsági - korszerű technológiák esetén - környezeti és költségvetési szempontok is indokolják. Szakszervezetünk szükségesnek tartja egy új energia stratégia kidolgozását, amely az import gáz és az átgondolatlan biomassa (szálfærdők kivágása) felhasználás helyett a tisztaszen technológiákra épülő villamos áram termelést is ösztönzi.

- Hazaiték energetikai importfüggősége már eléri a 80 %-ot. A külkereskedelmi mérleget vizsgálva (lásd KSH adatokat), megállapítható, hogy 2008-ban kizárólag az energetika miatt volt negatív külkereskedelmi egyenlegünk, közel 1600 mrdFt hiány alakult ki.

- Megítélésünk szerint a VE Zrt jövőjével foglalkozó és az MVM közleményben megemlítt tanulmányok (GKI és REKK) készítői a megrendelő adataira építve hoztak következtetéseket.

- Más szakmai vélemények is ismertek, tudományos fokozattal rendelkező vagy teljes áttekintéssel bíró szakemberek részéről. (Dr. Katies Ferenc tanulmánya, valamint a „Kizárólag szakmai vélemény” - a BDSZ honlapon megtalálható.)

- Az MVM Zrt. Igazgatóság szociális intézkedésekre tett program javaslatait nem ismerjük. A közleményben szereplő

elképzeléseket tudjuk csak véleményezni, ugyanakkor őszintének éreztük az Igazgatósági ülésen a vezérigazgató úr kötelezettségeket vállaló mondatait.

Megjegyzéseink a közleményben szereplő szociális jellegű ígéretekhez:

- a szénbányászati mélyművelésű, földalatti szakmakultúra értékeinek megőrzésére tett „kiemelt figyelem” az MVM Zrt. részéről az utolsó bánya bezárásakor nem tűnik érthetőnek.

- annak a bányásznak, aki 2014-ig tervezte meg életpályáját, új bányász nyugdíjhoz szükséges munkahelyet nem lehet felajánlani, mert nem lesz. Több mint háromszáz van ebben az élethelyzetben a márkushegyi bányászok közül.

- a mai valóság: csak Oroszlányban a KSH adatai alapján 2009. december 31-én 1302 bejelentett munkanélkülit tartottak nyilván. A kistérségben megjelenő újabb, várhatóan 3000 munkahely megszűnése olyan kezelhetetlen foglalkoztatási helyzetet teremthet, mely kiszámíthatatlan szociális feszültségekkel jár.

Az átfogó térségi fejlesztés-foglalkoztatási alap ezt csökkentheti, de nem oldja fel.

- „Annak érdekében, hogy a folyamatban a döntéshozatal során a munkavállalói oldal szempontjai minél inkább megjelenjen, az MVM felajánlotta a szakszervezeti oldalnak, hogy a VE Zrt. Igazgatóságába tagot delegáljanak, de a lehetőséggel a szakszervezeti oldal sajnálatos módon nem kívánt élni” - áll az MVM közleményében. Az MVM Zrt a tervezett lépésekről a törvényi előírásoknak megfelelően a munkavállalói érdekvéviselőket időben nem tájékoztatta. Váratlanul, az Igazgatósági ülést követően azonnali döntést kérve azt akarták, hogy a szakszervezetek Igazgatósági tagot delegáljanak. Idáig ilyen megítéslő felkérés nem volt, ezért a gesztust úgy is lehetett tekinteni, hogy a szakszervezet asszisztáljon a számára elfogadhatatlan szakmai döntések (munkahelyek megszüntetése) meghozatalánál. Ez a munkavállalói közösség számára is elfogadhatatlannak tűnt.

A VE Zrt végelszámolásra vonatkozó MVM Igazgatósági döntés végrehajtásának elhalasztását a szakszervezetek kezdeményezték azzal a céllal, hogy ne legyen visszafordíthatatlan a végelszámolási folyamat. Reményeink szerint az új kormány a helyzet áttekintése után, a foglalkoztatási, szociális, környezeti szempontokat is figyelembe vevő új MVM Igazgatósági, a későbbiekben VE Zrt. közgyűlési döntés lehetőséget ad az áttelelesen állami tulajdonban lévő VÉ Zrt. további, legalább 2014-ig tartó működtetésére.

Budapest, 2010. május 21.

Rabi Ferenc
BDSZ elnök

Az OMBKE Bányászati Szakosztály ÁLLÁSFOGLALÁSA a Magyar Villamos Művek. Zrt 2010. május 16-ai és a Vértesi Erőmű Zrt Igazgatóság 2010, május 17-ei döntéseiről.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) Bányászati Szakosztály 2010. május 18-ai ülésén érthetetlenül és megdöbbenéssel fogadták a címben szereplő két Igazgatóság döntését, mely szerint a Vértesi Erőmű Zrt márkushegyi szénbányájában a termelés megszűnhet 2010 év végéig. Az a bánya, amely mára már az ország egyetlen mélyművelésű barnakőszénbányája, megfelelő megkutatott és kitermelhető ásvány vagy önnal -, és minden környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik.

Állásfoglalásunk kialakításában nemcsak az a szempont vezérelt, hogy ezzel egy több évszázados szakma kultúra tűnik el, hanem kizárólag szakmai indokok alapján állítottuk össze:

1. Hazánk energetikai importfüggősége már eléri a 80 %-ot és ha megnézzük hazánk külkereskedelmi mérlegét (lásd KSH adatokat), mely szerint 2008-ban kizárólag az energetika miatt volt veszteséges.

2. Természetesen kihat minden energetikai területre a globális recesszió és emiatt történelmi mélypontra van a villamos energia ára. Ez várhatóan azonban a közeljövőben növekedni fog-. Rendkívül megnőtt az energetikai importunk, amivel az importáló ország költségvetését, javítjuk, elősegítjük az ottani foglalkoztatási gondok enyhítését és itthon pont ezek ellentétele jelentkezik. Ez kinek az érdeke?

3. Nem ismertek az olyan hatástanulmányok, amely a villamosenergia-rendszer (VER) erőműveinek jövedelemteremtő képességét, termelési önköltségeit - a felhasznált tüzelőanyagok nemzetgazdasági szintű beszerzési és szállítási költségeké kiterjedően - hasonlítani össze.

4. Az olcsóbb import áram haszna az áramkereskedőknél és nem a fogyasztóknál jelentkezik. Szükséges lenne az államnak a beavatkozása.

5. A Vértesi Erőmű Zrt, folyamatosan javította egyes gazdasági mutatóit.

6. Javaslatunk egy reorganizációs folyamatot kell soron kívül végrehajtani, aminek következtében egy jogilag új, kizárólag a szén - áramterme-

lést valamint távhő szolgáltatást folytató - társaságot kell létrehozni. Vállalni tudná a retrofit hitel további törlesztését., az új társaság korábbi letisztított bányászati- és erőművi technológiát képes tovább vinni, amibe munkajogi jogutódlással kerülne be a dolgozók. El kell készíteni a vagyon-, és kötelezettség metszékét, amely csakis a középtávú célt szolgálja. A működő rész tovább megy, ez jogosult lehet, a „szénfíllér” - re. A kiszervezett egyéb társaságnak az „életképtelen” része kerülne felszámolásra alá.

7. A Vértesi Erőmű Zrt a költségvetésbe 2009. évben 8,6 milliárd forintot, és helyi adóként 400 millió forintot fizetett be. Bezárás esetén a közel 3000 ember kerülne munkanélkülivé abban a megyében ahol már most is igen magas a munkanélküliség, csak Oroszlányban 1302 fő. A végkielégítés és a munkanélküli segély összege egyes becslések szerint elérheti vagy meghaladja a 20 milliárd forintot, az egyenleg negatív lesz.

8. Feltétlenül egy új energiastratégia kidolgozása szükséges, amely a nemzeti érdekeket figyelembe véve a hazai energetikai természeti erőforrásokat és az importfüggőség radikális csökkentését valósítaná meg, amely összhangban van az új Kormány e téren megfogalmazott elvárásával.

Kérjük a hatalom gyakorlóit, hogy a nyersanyag-energetikai rendszer egészére kiterjedő, tudományos igényű vizsgálatokon nyugvó döntésekkel teremtsék meg a kitermelő ágazatok működésének etikai szabványokat tisztelő feltételeit, mely munkában felajánljuk Szakosztályunk minősített, tudományos fokozatokkal rendelkező tagjainak közreműködését.

Budapest, 2010. május 18

Jó szerencsét!

Dr. Nagy Lajos
az OMBKE alelnöke
az OMBKE Bányászati Szakosztály elnöke

Kizárólag szakmai vélemény

a „GKI: MI LEGYEN A VÉRTESI ERŐMŰVEL?” című,
a médiában megjelent írásával kapcsolatban

A Kormány 1097/2009 (VI. 23) számú határozatában a Vértesi Erőmű Zrt. jövőjével kapcsolatban megfogalmazta két tárca (KHEM és PM) minisztereinek feladatait és döntött arról is, hogy „...a feladatok eredményeiről 2009. november 30-ig tájékoztassa a Kormányt...”

A meglepetés erejével hatott és inkompetnek tartjuk azt a negatív hangulatot teremtő - és majdnem sztrájkot eredményező - sajtóanyagot, amit annak az intézetnek az elnöke jegyzett, akinek neve pár hónappal ezelőtt még miniszterelnök jelöltként szerepelt.

Ezért nem is értjük, hogy ki rendelte meg ezt a szakmai anyagot?

Milyen igényt elégít ki egy ilyen számos pongyolaságot tartalmazó anyag, amely megkerüli a valós helyzet elemzését és félrevezető következtetéseket tartalmaz.

Nyilván más állásponton jutott volna az Intézet és esetleg eljut a helyzet kialakulásáért felelősök megnevezéséig, ha tisztázza, hogy

- miért nem terhelik ki a szükséges mértékben a harmadik legolcsóbban termelő, hazai ásványi nyersanyagot felhasználó,

náló, a térségben jelenleg nem pótolható munkahelyeket biztosító és minden környezetvédelmi engedéllyel rendelkező társaságot,

- a környezetvédelmi követelményekhez és az erőműnek maradék elven jelentkező szénigényéhez egyedülálló módon alkalmazkodva a társaság a barnakőszén a föld alatt közvetlenül, osztályozva juttatja el az erőműbe (saját tervezés és kivitelezés,

- a nem szakemberekben hamis gondolatokat keltenek a szénfíllérrel kapcsolatban, mert a szénfíllér helyett inkább erőműfíllérről lehetne beszélni, hiszen a márkushegyi bányában termelt barnakőszén Ft/GJ önköltsége a jelenleg csökkent (ki tudja meddig?) gázárak és a megnyomított széntermelés ellenére is csupán fele a támogatott földgáz árának,

- a túlzott földgázfüggőség a továbbiakban nőne akkor amikor, a közel 90%-os földgázimportunk egy országtól függ és ennek már „élvezhetjük” negatív hatását,

- milyen nemzetgazdasági károkat okozna az erőmű- és a bánya bezárása, hiszen a társaság komoly adókat fizet be a költségvetésbe és hamis az a megállapí-

KÖZLEMÉNY

Az MVM Zrt. a Vértesi Erőmű Zrt, végelszámolásáról, és ezzel a Márkushegyi, az utolsó nagy magyarországi mélyművelésű szénbánya bezárásáról döntött. Az üzem és a bánya bezárásával eltűnik Magyarországon egy szakmakultúra. A döntés azért sem támogatható, mert eközben a korszerű szénbázisú technológiák az egész világon robbanásszerű fejlődésen mennek át.

A Magyar Mérnöki Kamara felhívja az energiapolitika döntéshozóit, hogy a szénvagyon és a szakmai kultúra további hasznosítását eredményező stratégia kidolgozásáig ne támogassák ezt a döntést.

A döntés sok száz munkahely elveszté-

sét és a mélyművelési szénbányászat, mint szakma elvesztését eredményezi hazánkban.

Egy megfelelő stratégiával azonban enyhíthetők a térség szociális problémái, munkahelyeket lehet megőrizni, és lehetőség nyílna a szén energetikai hasznosításához kötődő innovatív technológiák meghonosítására. Magyarország szénvagyona hasznosításának fontos szerepe lehet energiafüggőségünk csökkentésében, a munkahelyteremtésben és a környezetkímélő technológiák bevezetésében.

Sztermen Gusztáv
az MMK Szilárdásvány Bányászati Tagozat elnöke

tás, hogy a környéken az elbocsátott dolgozók munkahelyet találnak,

- a bezárás nemcsak a társaságban dolgozókat érintené, mert több éves tapasztalat szerint egy bányászati munkahely további 2-3 munkahely elvesztését is jelent minden szociális vonzatával együtt (munkanélküli- és szociális segély stb.),

- az energiahordozók gazdaságos hazai termelése helyett a negatív külkereskedelmi mérlegünkben további hiány keletkezik, amelynek ellentételezésére viszont éppen a bezárást szorgalmazó Intézettől várnánk javaslatokat,

- a hazai energiaellátás több mint 85%-a import (ne széptsük: az atomerőmű fűtőelemei is behozatalból valók), ezért az ország ellátásbiztonsága érdekében is indokolt az importfüggőség csökkentése,

- miért fontos érdeke a magyar lakoságnak a villamos energia termelésben, hogy az ország által 2010-re vállalt 3,6%-os megújuló energiahordozó arányt már több éve túlteljesítettük,

- a nagyon drága „zöldenergia” kötelező átvétele és igen magas átvételi ára mennyire piaci és a magyar adófizetőknek ezért több tízmilliárd forinttal többet kell fizetniük az áramért,

Elvárjuk/elvárnánk egy gazdasággal foglalkozó piacvezető tudományos intézettől, hogy a nagy nyilvánosság előtt az államot termelőmunkával gyarapító több ezer ember, és így több ezer család életét megkeserítő szakmai és erkölcsi károkat okozó nyilatkozatokat kellő szakmai indoklás/szakmai egyeztetés nélkül ne tegyen.

Dr. Gál István kandidátus, okl. bányamérnök, a GTTSZ Energetikai tagozat titkára.

Dr. Horn János gazdaságföldtani szakértő, okl. olajmérnök.

PhD. Vojuczki Péter okl. bányamérnök, az OMBKE Bányászati Szakosztály alelnöke.

Budapest, 2009. július 24.

Szolidaritásukat kifejezték

A Vértesi Erőmű Zrt bezárása ellen tiltakozó munkavállalókkal vállaltak szolidaritást nemzetközi szervezeteink, országos szakszervezeti konföderációk, ágazati, szakmai szakszervezetek és magánszemélyek, kik együtt érző leveleiket, távirataikat eljuttatták a BDSZ központjába. A teljesség igénye nélkül soroljuk fel az alábbiakat:

Vegyipari-, Energiaipari-, Bányaipari és Általános Szakmák Szakszervezeteinek Nemzetközi Szövetsége.(ICEM)

Európai Bánya- Vegyi és Energiaipari Szakszervezetek Szövetségének. (EMCEF)

Magyar Szakszervezetek Országos

Szövetsége.

Liga Szakszervezetek.

Vasas Szakszervezeti Szövetség.

Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége.

Húsipari Dolgozók Szakszervezete.

Magyar Olaj- és Gázipari Bányász Szakszervezet.

TUNGSRAM Dolgozók Független Szakszervezete.

Magyar Mérnöki Kamara és annak Szilárdásvány Bányászati Tagozata.

A BDSZ vezetése ezúton is köszöni a munkavállalók egységét és szolidaritását kifejező nyilatkozatokat!

Future of Miners

Konferencia a bányászok jövőjéről

Budapesten, 2010. június 10-13 között került megrendezésre „Szociális partnerek szerepe – Az éghajlatváltozás és hatása a foglalkoztatásra a bányászatban” címmel az konferencia, ami a BDSZ, mint pályázó, és hét ország bányászati munkavállalói és munkáltatói képviselői által végigvitt, s az Európai Bizottság által támogatott projekt része volt.

Célja szerint a szociális partnerek szükségesnek tartják, hogy elemezzék, és a szociális párbeszéd keretében tárgyalják a bányaiipar jövőjét, az éghajlatváltozást és hatását a bányászatban. Ennek során rendkívül fontos, hogy a szociális partnerek megismerjék a vonatkozó európai irányelveket, az új technológiákat és a jövő foglalkoztatási lehetőségeket az egymással, az Európai Bizottsággal és a nemzeti intézményekkel való jövőbeni együttműködésük keretében.

Rabi Ferenc BDSZ elnök megnyitójában üdvözölte a résztvevőket. Hét széntermelő ország munkavállalói és munkáltatói képviselői vannak jelen. Az előkészítő ülésen meghatározásra kerültek a célok, elsődlegesen mi lesz Európában a szénbányászat sorsa, mi a szociális partnerek szerepe, milyen hatással van a foglalkoztatásra. Az országok elkészítették a jelentéseiket. Az EMCEF számára meg kell fogalmazni a kitermelő iparágra, a szénbányászat jövőjével kapcsolatos elképzeléseket. A projekt kialakításában fontos szerepe van az európai bányászati munkáltatókat tömörítő EURACOL-nak. Munkáltatói és munkavállalói közös gondolkodással a képviselt munkavállalóknak megoldást kell találni a hosszú távú foglalkoztatásra. A Lisszaboni elvárásokat az elmúlt tíz év nem igazolta vissza. Az energiamixben a szénnek több országban meghatározó szerepe van (pl. Lengyelország, Cseh Köztársaság). Az energiapolitikában törekedni kell az ellátásbiztonságra, a nemzetállamoknak támogatnia szükséges az 1407/2002/EK Európai Bizottság Szénipari rendeletének meghosszabbítását, az energiahatékonyság növelése és a jól működő piac megteremtése nélkülözhetetlen. A CO2 kibocsátás nem elsősorban európai probléma, hanem Ázsiában és a fejlődő országokban jelentkezik jelentős mértékben. A villamos energia fogyasztás területén folyamatos növekedés fogja jellemezni a fejlődő országokat 2050-ig. Az EU tagországainak nem szabad tovább növelnie az energiafüggőségüket, mert túlzott kiszolgáltatottságot eredményez, egyik legjelentősebb az orosz importfüggőség. A Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi bányájában található a világ legnagyobb kompakt kotrógépe, ebből is látható, hogy modern technológiával lehet versenyképesen szén termelni.

Dr. Zoltay Ákos, a Magyar Bányászati Szövetség főtitkára, köszöntőjében elmondta: a konferencia témája aktuális egész Európa számára. A bányászat jövőjéről van szó, energiabiztonság, kiszolgáltatottság csökkentése, a klímaváltozás a témák sora. A bányászat a földtörténeti folyamatokon nem tud változtatni. A munkáltatói és munkavállalói szervezeteknek tudatosítania kell a döntéshozóknál, hogy ásványi nyersanyagok nélkül nincs fejlődés.

Jean Pierre Damm az Európai Bányaiipari Ágazati Párbeszéd Bizottság munkavállalói oldalának vezetője a szociális partnerek szerepéről és a széntermelés lehetőségéről tartott előadást. Elsődleges kérdés hogyan alakul a munkavállalók foglalkoztatása. Franciaországban több nagyméretű bányát is bezártak. A célok között szerepel, hogy az európai szénbányászatnak és a bányamunkásoknak legyen jövőjük. Az EU politikájának támogatnia kell a foglalkoztatáspolitikát.

Garantálni kell a hosszú távú energiaellátást, a nemzeti szénvagyon és ásványi anyagok bányászatát. Emellett az áramellátásban a környezetvédelmi elvárások betartása szükséges.

Nélküldözhetetlen a versenyképes munkahelyek megtartása. Tény, hogy akár az összes európai bánya bezárásával sem fog a klímaváltozás megszűnni. A széntermelés felhasználásával tovább nőne a függőség a külföldi tagállamoktól. Minden bányászati munkahely további két-három munkahelyet generál, a foglalkoztatás további csökkenése óriási problémákat jelentene bizonyos térségekben. Franciaországban tizenöt ezer bányász munkahely szűnt meg a közelmúltba. Fejlesztésekre van szükség, további kutatásokat kell folytatni a tiszta szén technológia kidolgozása érdekében. A szénérművek teljesítményében az utóbbi ötven évben 100%-os javulás következett be a szén által előállított villamos-energiatermelésben. A tiszta szén technológia csökkenti a szennyezési mutatókat, csökken a kén-dioxid, a nitrogéndioxid kibocsátás, javul az energiahatékonyság. A szénfelhasználás maximális kihasználtságát még mindig nem érték el a tagállamok. Az Európai Bizottság engedélyezte olyan projektek finanszírozását, amelyeket az új technológiák kutatására fordítanak. Integrált technikákra van szükség és a szén újraértékelésére. Felelős, fenntartható energiapolitikát kell végrehajtani. A stabil jogi kerethez hozzátartozik az 1407/2002/EK rendelet fennmaradása.

Gitta Hulik az EURACOAL képviselője, az európai bányaiipari munkáltatók álláspontját fejtette ki. Számára is fő kérdés a szénbányászat jogi kerete. A szén megbízható forrása az energiatermelésnek, alacsony az ára és nagy mennyiségben rendelkezésre áll. 2030-ig legalább akkora jelentőségűnek kell lennie, mint az olajnak. A modern szénhasználatához modern erőművekre is szükség van. Az ERURACOAL a szén és lignitbányászat szervezete, 18 országban 27 tagja van. Új, modern technológiákkal működő szénérműveket kell kialakítani az országokban, amihez szükséges az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel való állandó párbeszéd kialakítása. Európában 250.000 ember dolgozik az iparágban. A szén az energiatermelésnek az alapja, biztosítja az egységes energiamix meglétét. Európát energia importfüggőség jellemzi, a szén hozzájárulhat a nagyobb függetlenséghez. A döntéshozóknak hosszú távú stratégiákat kell kidolgoznia, a modernizálás hatékonyságának növelése fontos szempont. Az Európai Unióban a CO2 tárolására vonatkozó technológiákat ki kell alakítani. A szén a megújuló energiákkal közösen is lehetne hasznosítani. A szén kiegyenlíthetné a megújuló energiák használata során felmerülő kockázatokat. Jó példa a Cseh Köztársaságban létesített vegyes tüzelésű erőművek. Az európai társadal-

maknak rá kell jönniük, hogy szükség van a szénre. A szervezet kiállítást szervez az Európai Parlamentben, ahol bemutatják a szén környezetbarát technológiáit.

Stanitz Károly a BDSZ nemzetközi szakértője az európai irányelvek változásait és következményeit, társadalmi konzultáció a jövő bányaiipari politikája az 1407/2002/EK rendelet alapján témájában ismertette az EB álláspontját. Az EB 2009 tavaszi csúcs és foglalkoztatási szemináriumok prioritásai voltak a foglalkoztatási szint fenntartása, mobilitása, a tudás fejlesztése.

Munkahelyteremtés ösztönzésének szükségessége, vállalkozóbarát környezet, új oktatási és szakképzési rendszerek kialakítása. Problémát jelent, hogy a munkanélküli fiatalok létszáma növekedett az elmúlt időszakban, legalább ötmillió fiatalnak magas szintű képzést kell biztosítani. Az EB létrehozott egy európai foglalkoztatási figyelő rendszert. Bulgáriában a munkaügyi központoknak szorosabb kapcsolatokat kell kialakítani az üzleti világgal. A Cseh Köztársaságban „Képezd magad” program indult, valamint szigorították a külföldi munkavállalók alkalmazását. Németországban képzési támogatást vezettek be. Problémát jelent, hogy a fiatalok 10%-a eltűnik a képzésekből. Lengyelországban harminc év alatt a segítés, Romániában 25%-os támogatást kaptak azok a vállalatok, akik megtartották az eredeti munkavállalói létszámot. Spanyolországban a munkanélküliek, illetve a kis- és középvállalkozások fokozott támogatása valósult meg.

A GHK nemzetközi tanulmány azt vizsgálta, hogy a klímaváltozás milyen hatással van a foglalkoztatásra. Tizenöt nagyvállalat vizsgálata során egyértelművé vált, a klímaváltozás megváltoztatja a vállalatok foglalkoztatási tevékenységét.

A szén felhasználása az elmúlt nyolc év alatt stagnált. A következő tíz évben nem várható széntermelés csökkenés, míg az atomenergia és az olaj felhasználásának csökkenése várható, illetve a megújuló energiák aránya növekedni fog.

Három lehetséges jövőkép: a jelenlegi rendszer fenntartása, vagy alternatív támogatási rendszer, vagy vegyes támogatási rendszer kialakítása. A tanulmány szerint az ágazatban jelentős foglalkoztatás csökkenés várható. Szociális hatásokat vizsgálva kimondható, hogy Angliában szinte teljesen megszűnt a szénbányászat. 1981 és 2005 között kétszáz ezer munkahely szűnt meg. Speciális nyugdíjrendszert vezettek be, a nyugdíjak értéke követte az infláció mértékének változását.

2010 második felében várható döntés az 1407/2002/EK rendelet meghosszabbításáról.

A háromnapos konferencia során a jelenlévő országok (Németország, Bulgária, Csehország, Lengyelország, Magyarország, Spanyolország és Románia) munkavállalói és munkálta-

tói képviselői számoltak be a hazai viszonyokról, lehetőségekről, mely prezentációkat termékeny vita követte. Az alábbiakban a magyar beszámoló legfontosabb megállapításait idézzük ide.

Rabi Ferenc részletesen szólt a magyarországi bányászat helyzetéről, az energiatermelés jelenlegi állásáról, a jövő lehetőségeiről. Tíz pontban sorolta fel azokat a legfontosabb teendőket, melyeket feltétlenül meg kell oldani.

1./ El kell készíteni és az Országgyűlésnek mielőbb meg kell tárgyalnia a „Magyarország ásványi nyersanyag politikája” című anyagot. Ez adhat támpontot ahhoz, hogy a várhatóan 2025-ig belépő 6000 MW új erőmű milyen hazai ásványi nyersanyagot vehet figyelembe. Tudomásul kell venni, hogy mind egy új erőmű építése, mind egy bányanyitás több parlamenti ciklust ölel fel.

2./ Kiszámítható viszonyokat kell teremteni a bányaiipari munkavállalók és a kapcsolódó vállalkozások és azok alkalmazottjai számára. A kitermelő iparág fontos a foglalkoztatás növelése érdekében, az ipari vertikumok működéséért.

3./ Felül kell vizsgálni a NATURA 2000-t, és más indokolatlan környezetvédelmi rendeletet, amelyek esetenként megakadályozzák a hazai természeti erőforrások kihasználását.

4./ Az egyetlen hazai tulajdonú és mélyművelésű barnaköszénbányát – amely minden környezetvédelmi engedéllyel rendelkezik - üzemeltető Vértesi Erőmű Zrt-t jobban ki kell terhelni a jelenlegi (62,5 %-os) szintről. A már megismert közénvagyon akár 2020-ig is elegendő az erőműnek, de 2014-ig feltétlenül termelnie kell. (több ezer munkahely megszűnése, munkanélküliség, import).

5./ Csökkenteni kell az energiaimport függőségünket, és prioritást kell kapnia a hazai ásványvagyonnak (külkereskedelmi mérleg javulása, munkanélküliség csökken, adók befolyanak a költségvetésbe stb.). Kinek jó az import? Elsősorban az exportáló országoknak, hiszen ott teremt munkahelyet, ott képződik az ország költségvetésének bevétele, az importörnek. Az importot terheli a tranzitdíj, stb. is.

6./ Minden segítséget meg kell adni a tiszta szén technológia (CCT) bevezetéséhez. Támogatni kell minden olyan kutatást, amely a széndioxid lekötésére, tárolására és végleges elhelyezésére (CCS) irányul. A megújulókkal azonos módon kell kezelni a tiszta szén technológiákat, mert Európában évszázadokra biztosított szénkészletek vannak.

7./ Meg kell szüntetni azt a hibás gyakorlatot, hogy a gazdaságosan működő erőműveket több esetben vissza kell terhelni, mert a megújulókból termelt áramot kötelező átvenni igen magas áron, mert nem valósult meg a szivattyús tározó.

8./ Be kell mutatni, hogy bár hazánk 2010-re vállalt 3,6 %-os megújuló arányt, de ezt már 2005-ben túlteljesítettük és ez milyen többlet terhet jelentett a nemzetgazdaságnak, azaz adófizetőknek, és milyen gondot okoznak, a VER rugalmas szabályozhatóságában.

9./ A Magyarországra importált villamos áram gyakorlat felülvizsgálata szükséges (versenyhátrány Szerbia, Ukrajna szén erőműveivel szemben,

nem kötelező az EU környezetvédelmi szabályok betartása)

10./ A közvéleményt is gazdasági számításokkal alátámasztott mutatók bemutatásával kell tájékoztatni az ásványi nyersanyagok hasznosítási lehetőségeiről. Vitás esetekben ne lehessen az adott kitermelést egy jelentéktelen civil szervezetnek megakadályozni, az érvek és ellenérvek figyelembevételével a bíróság döntson.

Magyarországon a megújuló energiaforrások aránya szűkebbek a többi országhoz képest. Foglalkoztatási szempontból 400 MW villamos áram szénből kb. ezerkét fő foglalkoztatását jelenti, és kapcsolódó munkahelyeket eredményez, míg 400 MW villamos áram gázból történő előállítás csupán negyven fő foglalkoztatását jelenti. Közös cél, hogy a szén megmaradjon. Az EMCEF főtitkáranak közreműködésével meg kell jelennie a közös törekvéseknek.

Dr. Zoltay Ákos kifejtette, hogy Magyarországon a rendszerváltást szerkezetátalakítás követte. Statisztikailag négyezer hétszáz fő bányász foglalkoztatott van jelen, de tényleges számuk meghaladja a tizenegyezer főt. Ennek az

az oka, hogy a főtevékenység besorolásánál egyes bányászati alágazatokat nem a bányászathoz sorolják. A kő- és kavicsbányászat fellendülése várható a következő években. Az ásványi nyersanyag kitermelés során a szénbányászat visszafejlesztésre került. A nemzetközi egyezmények, klímapolitikák negatívan hatottak az ágazatra. A klímaváltozást Magyarországról ténylegesen befolyásolni nem lehetséges. A Natura 2000 program Európa gazdasági újrafelosztását jelenti. A hazai környezetvédők túlzott mértékben figyelembe veszik az irányelveket. Kormányváltás történt, választási ígéret szerint gazdasági fellendülés jön. A hazai bányászatban problémát jelent a túlbürokratizált rendszer.

Reinhard Reibsch az EMCEF főtitkára „Európa politikája a válság időszakában” című előadásában rávilágított arra, hogy a válság kirobbanásának egyik oka a pénzügyi szektor spekulációs törekvései voltak. Az 1930-as világválsággal szemben az államok nem egymás ellen, hanem közösen próbálták megoldani a krízist. Problémát jelentett az is, hogy a reálgazdaságba történő befektetésekhez képest hatvanöt-százöt kamatmegfizetési kötelezettség keletkezett. A foglalkoztatás is csak kismértékben növekszik. Az állami hitelgaranciák, az állami deficit meg-nöttek, államkötvényi finanszírozás vált szükségessé.

(Folytatás a 13. oldalon)

Kitekintés a hazai nyugdíjpénztárak helyzetére – 2009.

Vezető piaci szereplő a VIT

Bevezető

A nyugdíjpénztárak érdekképviseleti szerve a STABILITÁS Pénztárszövetség, amelyet a Magyarországon működő nyugdíjpénztárak hoztak létre. Ennek tagja a Villamosenergia-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára is (továbbiakban: VIT). A szövetség a pénztárak összesített adatai alapján minden negyedévben elemzést készített a pénztárak gazdálkodásról. Ennek alapján készült az alábbi összefoglaló. Az elemzés nem fedi le a teljes piacot, mivel a szövetségbe 16 magán és 28 önkéntes pénztár tartozik.

Piaci szereplők

A piacon általánosan elfogadott elvek alapján a nyugdíjpénztárak két piaci szegmense ismert: - Banki-biztosító pénztárak - Független, ágazati - munkáltatói pénztárak A szegmentáció a két fajta pénztár alapításának, működésének elvein alapul. A szegmensek meghatározása megmutatja, hogy az első típusnál egy profitorientált pénzügyi intézmény termékportfóliójának részeként, míg a másik esetben egy foglalkoztató juttatási rendszerének elemeként lehet jellemezni az adott pénztárat.

2009. évi teljesítmények, gazdasági eredmények

A magánnyugdíjpénztárak elsődleges célja a nyugdíjrendszer pilléreként az időskori jövedelembiztonság megteremtése. Olyan hosszú távú megtakarítási forma, amelynek keretében a pénztárak gyűjtik és felhal-mozzák a tagok megtakarításait, befektetik azokat, és ezen befektetések hozamát visszajuttatják a tagok részére. A magyarországi magán- és önkéntes nyugdíjpénztárak tőkefedezeti rendszerek. Ez azt jelenti, hogy a felhalmozási időszakban a befizetések és az ezen elért hozamok nyújtanak majd fedezetet a nyug-díjszolgáltatásra, melynek mértéke a megtakarítási idő végén, az egyéni számlán felhalmozott megtakarítás mértékétől függ. A VIT Nyugdíjpénztárnál 2009. január 1-jétől bevezetésre került a választhatós portfóliós rendszer (mind a magán, mind pedig az önkéntes ágazatban), azaz az életciklus alapú befektetési portfóliók rendszere. Ez csak a magán-nyugdíjpénztárak számára kötelező, méghozzá három portfólió kialakításával. A különböző portfóliók kockázatának mértéke jelentősen eltér egymástól, oly módon, hogy a nyugdíj időpontjához közeledve jelentősen csökken. A pénztári teljesítményekre 2009-ben a végletek voltak jellemzőek. A gazdasági világválság 2009. első negyedévben érte el a mélypontját. A stabilizációs, gazdaságélénkítő intézkedések – többek között a FED lazító intézkedései – a második negyedévtől látványosan éreztették hatásukat. Visszatért a tőkepiacokra a likviditás, erősödött a befektetői bizalom. A globális piacokon és a hazai tőkepiacon 2009. március óta az optimista hangulat töretlen, az indexek látványos emelkedést produkáltak. Ahogy 2008-ban az összes pénzügyi eszköz szinkronizált leértékelődését láttuk, úgy az elmúlt évben az árfolyamok erősödése is szinte minden eszközosztályt érintett. A kiváló nemzetközi befektetői hangulatnak köszönhetően a hazai állampapír piac is stabilizálódott, majd a hazai monetáris lazítás eredményeként jelentős árfolyam-emelke-dés zajlott le. Októbertől kezdődően óvatos kivárás jellemezte a piacokat. Több olyan probléma is felszín-re került – fejtett államok költségvetési helyzete, a piacokon likviditást biztosító állami intézkedések kereteivel kapcsolatos aggodalmak, jegybankok kamatpolitikája, inflációs nyomás, munkaerő piaci adatok –, amelyek a további emelkedésnek gátat szabhatnak. Ennek megfelelően a pénz- és tőkepiacokat az „ütke-resés”, lassú oldalazás jellemezte. Az elmúlt év jogszabályváltozásai a hazai állampapírba való befektetésekre ösztönöznék a pénztárakat. A nyugdíjpénztári portfóliókban a hazai állampapírok aránya relatív értéken ugyan csökkent, de abszolút értéken az állomány nem csökkent. Mindezek jelentősen rányomták bélyegüket a nyugdíjpénztári ágazatok teljesítményére.

Magánnyugdíjpénztári ágazat

1. Vagyon alakulása

2009. évi kiváló teljesítményeknek köszönhetően a STABILITÁS Pénztárszövetséghez csatlakozó 16 magánnyugdíjpénztári vagyon piaci értéke 745,6 Mrd forinttal, azaz 42,6%-al emelkedett. Ezen belül a VIT Nyugdíjpénztár vagyona közel 6,5 milliárd Ft-tal (48,5%-al) növekedett. (piaci értéken, millió forint)

STABILITÁS	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	1 612 482	2 311 683	699 200	43,4%
2. Ágazati, Munkahelyi	79 217	106 867	27 649	34,9%
3. Független	60 721	79 535	18 814	31,0%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	1 752 421	2 498 084	745 664	42,6%
ebből a VIT	13 340	19 803	6 463	48,5%

A befektetési teljesítmény a kedvező piaci tendenciákat tükrözi, amely megtámogatta a pénztári bevételek, valamint a működési és szolgáltatási kiadások egyenlegét is. A magán-nyugdíjpénztárpénztárak működési háttér szerinti piaci részesedése 2009-ben érdemben nem változott.

2. Taglétszám

Az ágazat taglétszáma több mint 122 ezer fővel növekedett, annak ellenére, hogy jelentős, közel 50.000 fő a TB rendszerbe történő visszalépők száma.

Taglétszám:

STABILITÁS (fő)	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	2 619 694	2 745 266	125 572	4,8%
2. Ágazati, Munkahelyi	54 385	53 541	-844	-1,6%
3. Független	81 523	79 430	-2 093	-2,6%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	2 755 602	2 878 237	122 635	4,5%
ebből a VIT	8 829	8 672	-157	-1,8%

Tagok megoszlása	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	95,10%	95,30%	0,20%	0,2%
2. Ágazati, Munkahelyi	2,00%	1,90%	-0,10%	-5,0%
3. Független	3,00%	2,80%	-0,20%	-6,7%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	100,00%	100,00%	0,00%	0,0%

Az ágazatok közötti taglétszám megoszlása 2008-ró 2009-re csak kismértékben változott. Az alábbi táblázatok részletesen mutatják a taglétszámváltozások összetevőit, amelyet a pénztárak műkö-dési háttere alapján is részletezünk.

Magán pénztári létszám 2009	Bank, Biztosító	Ágazati, Munkahelyi	ebből: VIT	Független	ÖSSZESEN
I. Taglétszám időszak elején	2 619 694	54 385	8 829	81 523	2 755 602
A. Időszak alatti változás (6+9)	125 572	-844	-157	-2 093	122 635
1. Új belépő	183 570	1 216	212	1 869	186 655
2. Elhalálozott	2 650	61	16	102	2 813
3. Rokkant nyugellátottá vált	4 180	56	0	105	4 341
4. Öregségi nyugdíjra jogosulttá vált	31 807	1 085	132	1 200	34 092
5. Egyéb megszűnés	14 555	401	27	118	15 074
6. Új belépők és kilépők egyenlege (1-2-3-4-5)	130 378	-387	37	344	130 335
7. Átlépő más pénztárból	194 680	1 202	59	3 683	199 565
8. Átlépő más pénztárba	199 486	1 659	253	6 120	207 265
9. Átlépők egyenlege (7-8)	-4 806	-457	-194	-2 437	-7 700
II. Taglétszám időszak végén	2 745 266	53 541	8 672	79 430	2 878 237
A pénztári adatszolgáltatásban feltételezhetően a 4. és 5. sorok tartalmazzák azoknak a pénztártagoknak a számát, akik éltek a TB rendszerbe történő egyszeri visszalépés lehetőségével.					

Taglétszám					
STABILITÁS (fő)	2008.Q4.	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.
1. Bank, Biztosító	2 619 694	2 705 740	2 724 271	2 771 357	2 745 266
2. Ágazati, Munkahelyi	54 385	54 201	54 242	54 500	53 541
3. Független	81 523	83 087	82 010	82 014	79 430
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	2 755 602	2 843 028	2 860 523	2 907 871	2 878 237

2009 utolsó negyedévében a magán-nyugdíjpénztárak taglétszáma csökkent, de az előző évi záróhoz képest viszont növekedett. A szokásos fluktuáció mellett megjelent egy új, egyszeri elem: a társadalombiz-tosítási rendszerbe visszalépők. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépés lehetőségét 2009 év végéig biztosította a vonatkozó jogszabály. Erre azoknak a pénztártagoknak volt lehetősége, akik önként váltak magánnyugdíjpénztár tagjává és 2008. december 31. napjáig betöltötték 52. életévüket. Az utolsó negyedévben szintén jelentősen emelkedett a pénztárt váltók aránya, amelyre magyarázat lehet az üzleti év végével összefüggő tagtoborzás intenzitása a különböző nyugdíjpénztáraknál.

3. Egy pénztártagra jutó vagyon

Egy tagra jutó vagyon mértéke (ezer forint)	2009.Q1	2009.12.31
Villamosenergia-ipari Társaságok	1 501,30	2 232,76
DIMENZIÓ	1 473,40	2 097,70
Honvéd	1 499,50	2 058,70
Vasutas	1 096,40	1 523,90
Budapest	1 114,00	1 489,80
MKB	1 143,20	1 468,50
Aranykor	731,3	1 045,30
AX+A	861,2	1 000,50
ING	658,9	877,7
AEGON	594,3	854,2
OTP	518,2	803,8
Allianz	558,7	733,4
ERSTE	519,1	724,9
Premium	512	665,4
Generali	512,8	536,4
Quaestor	317,4	506,5

4. Gazdálkodás

A gazdálkodás bemutatása során a bevételeket, a szolgáltatási kiadásokat, valamint a pénztárak költség-szerkezetét mutatjuk be.

4.1 Bevételek

A STABILITÁS Pénztárszövetséghez csatlakozó magánnyugdíjpénztárak bevétele 2009-ben 329 904 464 ezer forint volt (VIT: 2 035 mFt). A bevétel a taglétszám-változás és a tagok jövedelmének a függvénye.

Magánnyugdíjpénztári bevételek (ezer Ft)	2009.Q1	2009.Q2	2009.Q3	2009.Q4	2009.összesen
Bevételek (befizetések) összesen (1+2+3+4+5)	76 581 557	84 444 659	80 154 148	88 724 100	329 904 464
1. Azonosított, egyéni számlán jóváírt tagdíjbevétel	34 224 555	51 399 314	122 302 008	79 059 765	286 985 642
2. Egyéni számlán jóváírt egyéb, nem tagdíj jellegű bevételek	134 572	204 552	267 089	197 549	803 762
3. Azonosított, működési célra jóváírt bevételek	3 853 221	3 570 689	3 691 191	4 017 069	15 132 170
4. Azonosított, likviditási tartalékra jóváírt bevételek összesen	38 155	63 875	98 459	58 017	258 506
5. Azonosítatlan befizetések (függő tételek) a tárgyidőszakban (állományváltozás)	38 331 054	29 206 229	-46 204 599	5 391 700	26 724 384
ebből: VIT bevétel összesen	520 646	633 896	439 117	441 139	2 034 798

A taglétszámváltozás – év elejétől 122 635 fővel növekedett – hatása elvileg pozitív, azonban a jövedelmekben a pozitív változások a válság következményeként időben elcsúszva jelentkeznek. A foglalkoztatottság csökkenése a bevételek esetében is érezttette hatását, ami az év második felében elmaradt az előző év hasonló időszakához képest.

A munkáltató által a tagdíjnak, legfeljebb a tagdíjalap 10%-áig történő kiegészítése, illetve a tag saját tagdíjának kiegészítése a kötelező tagdíjbevételre vetítve nem éri el az 1%-ot. Az ágazati, munkahelyi pénztárak esetében a munkáltatói tagdíj-kiegészítés jelentősen eltér az átlagtól.

(ezer Ft)	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.	Összesen.
A. Kötelező tagdíjbevételek	33 659 978	52 871 413	120 787 233	88 724 100	296 042 724
B. Tagdíj-kiegészítések (1+2)	827 386	846 183	1 399 350	816 114	3 889 033
1. Munkáltató által a tag javára történő kiegészítés	649 830	655 948	984 442	611 625	2 901 845
2. Tag saját tagdíjának kiegészítése	177 556	188 235	414 908	204 489	985 188
C. Tagdíj-kiegészítések/. Kötelező tagdíjbevételek	2,46%	1,60%	0,70%	0,92%	1,31%
D. Munkáltatói /Kötelező tagdíjbevételek	1,93%	1,24%	0,82%	0,69%	0,98%
E. Tag saját/ Kötelező tagdíjbevételek	0,53%	0,36%	0,34%	0,23%	0,33%

4.2 Szolgáltatási kiadások

Magánnyugdíjpénztárak (ezer Ft)	2009. Q1	2009. Q2	2009. Q3	2009. Q4	2009. összesen
1. Pénztár által folyósított szolgáltatás	1 054 461	1 007 270	660 058	619 962	3 341 751
2. Pénztári szolgáltatások folyósításával kapcsolatos kiadások	179	402	264	170	1 015
Összesen (1+2)	1 054 640	1 007 672	660 322	620 132	3 342 766
ebből VIT	41 921	103 920	87 309	417 411	650 561

A szövetséghez tartozó magán-nyugdíjpénztárak által folyósított szolgáltatások összege 2008-ban nem érte el a 2,5 Mrd forintot, de a 2009-ben kifizetett összeg (3,3Mrd forint) a 2008. évi értékét jelentősen meghaladja. A magán-nyugdíjpénztárak által folyósított szolgáltatások kivétel nélkül a pénztártag, illetve annak kedvezményezettje részére folyósított egyösszegű kifizetések voltak. A 2009. évi növekedésben a szokásos fluktuáció mellett negatív hatásként itt is megmutatkozott a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépők és a pénztárt váltók hatása (magasabb folyósítási állomány miatt).

4.3 Költségszerkezet, díjterhelés

A magán-nyugdíjpénztárak működési hatékonysága 2009-ben számottevően romlott, ennek eredményeként a működés mérleg szerinti vesztesége -1 457,5 millió forintra emelkedett év az végére. A hatékonysági problémák okozója egyrészt a működési bevételek csökkenése volt (a vonatkozó jogszabályi rendelkezés szerint 2009. január 1. napjától a tagdíjbefizetésekből működési célra levonható díjterhelés mértéke 4,5%-ra csökkent), másrészt a működéssel kapcsolatos költségek növekedése is befolyásolta az eredményt.

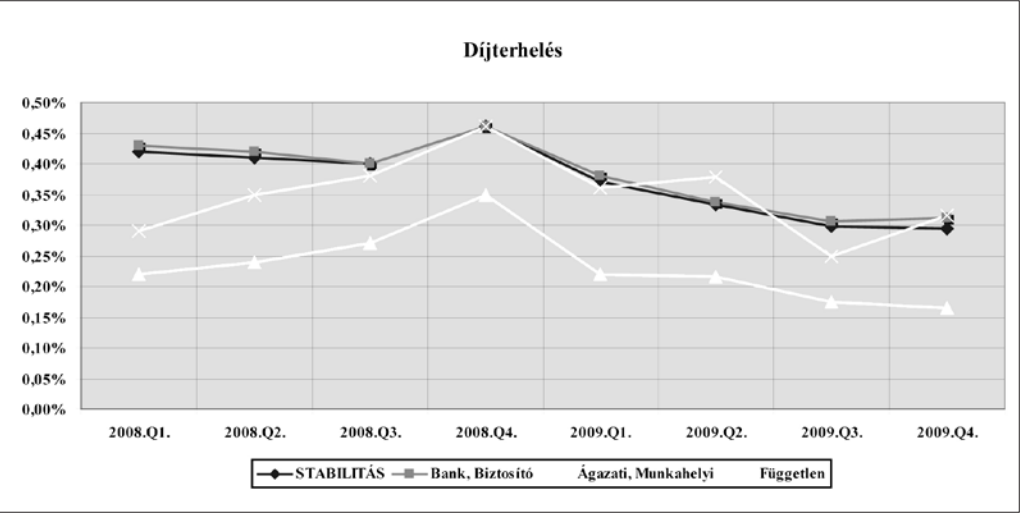
STABILITÁS magán ágazat (ezer Ft)	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.	összesen	ebből VIT
1. Működéssel kapcsolatos bevételek	3 853 221	3 570 687	3 691 191	3 947 369	15 062 468	81 128
2. Működéssel kapcsolatos költségek	3 565 749	4 210 646	4 384 866	5 009 602	17 170 863	103 229

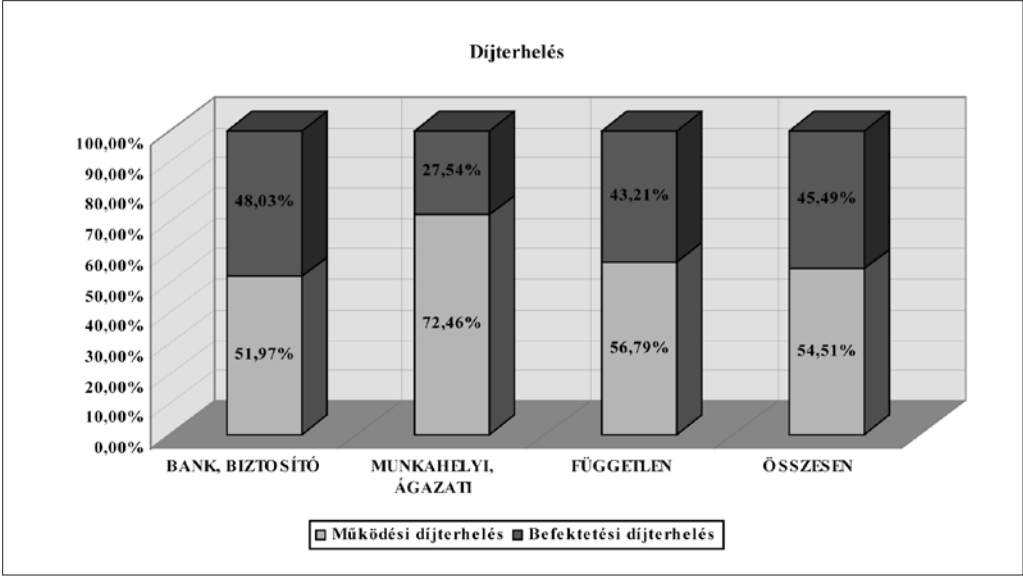
2.1. Anyagköltség	10 239	11 630	10 911	18 330	51 110	2 504
2.2. Pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei	424 398	477 500	420 165	577 486	1 899 549	44 882
2.3. Pénztári tisztségviselők tiszteletdíja és közterhei	22 724	29 616	29 352	35 637	117 329	3 016
2.4. Tagszervezéssel kapcsolatos költségek	394 017	517 277	831 325	1 112 270	2 854 889	0
2.5. Adminisztrációs és nyilvántartási feladatot ellátó szervezetnek fiz. díjak	2 069 706	2 029 645	1 822 028	1 724 721	7 646 100	n.a
2.6. Marketing-, hirdetés-, propaganda- és reklámköltség	27 007	76 019	205 943	139 477	448 446	603
2.7. Felügyeleti díj	137 955	130 479	158 634	177 466	604 534	6 586
2.8. Garancia díj	108 071	398 190	332 793	379 945	1 218 999	7 107
2.9. Egyéb működési költségek	371 632	540 290	573 715	844 270	2 329 907	38 531
3. Szokásos működési tevékenység eredménye (1-2)	287 472	-639 959	-693 675	-1 062 233	-2 108 395	-22 101
4. Működés mérleg szerinti eredménye[1]	430 300	-491 192	-529 903	-964 377	-1 025 269	-4 032
5. Befektetésekkel kapcsolatos költségek	2 843 536	3 287 150	3 600 470	3 865 643	13 596 799	2 356
5.1. Portfólió-kezelési díj	2 484 574	2 932 553	3 108 502	3 374 800	11 900 429	
5.2. Letétkezelési díj	205 885	208 881	217 883	239 018	871 667	
5.3. Egyéb befektetésekkel kapcsolatos költség	153 077	145 716	274 085	251 825	824 703	
6. Összes költség (2+5)	6 409 285	7 497 796	7 985 336	8 875 245	30 767 662	105 585

Az év során az összes költség (működéssel és befektetésekkel kapcsolatos) folyamatosan emelkedett. Az összköltségen belül a befektetésekkel kapcsolatos költségek aránya 44,2%, míg a működéssel kapcsolatos költségek aránya 55,8% volt. A működéssel kapcsolatos költségelemek közül a tagszervezésekkel kapcsolatos költségek, továbbá az egyéb működési költségek növekedtek. A befektetésekkel kapcsolatos költségek is növekedtek, mivel a kiemelkedően jó teljesítmények hatására a pénztári vagyon növekedett, ezzel egyenes arányban tovább növekedtek a portfólió-kezelési díjak. A nagyobb taglétszámmal rendelkező pénztárak a méretükből adódóan hatékonyabb működést képesek megvalósítani. A tagdíjbefizetéseket érintő (működési tartalékban jóváírt) levonások, valamint a pénztári vagyon befektetésével kapcsolatban felmerülő költségek (fedezeti tartalékot, a tagok egyéni számláit terhelő) összegének a pénztár vagyonához történő viszonyításával számítható a pénztári megtakarítások díjterhelése. A díjterhelési mutató célja, hogy a pénztártagokat terhelő működési célú levonások és a befektetési költségek mértékét a pénztár vagyonára vetítve, egy számba kifejezve mutassa meg. A díjterhelési mutató nem egyezhet meg a tagdíjlevonások működési célú részével, mivel más a vetítési alap, az első esetben a tagdíjbefizetés, a második esetben a pénztár vagyona.

Díjterhelési mutatók	STABILITÁS	Bank, Biztosító	Ágazati, Munkahelyi	Független
2008.Q1.	0,42%	0,43%	0,22%	0,29%
2008.Q2.	0,41%	0,42%	0,24%	0,35%
2008.Q3.	0,40%	0,40%	0,27%	0,38%
2008.Q4.	0,46%	0,46%	0,35%	0,46%
2008. évi teljes díjterhelés	1,68%	1,72%	1,08%	1,48%
2009.Q1.	0,37%	0,38%	0,22%	0,36%
2009.Q2.	0,33%	0,34%	0,22%	0,38%
2009.Q3.	0,30%	0,31%	0,17%	0,25%
2009.Q4.	0,29%	0,31%	0,17%	0,32%

A befektetési díjterhelés mértéke az ágazati, munkáltatói (ebbe a kategóriába tartozik a VIT Nyugdíjpénztár is) és a független pénztárak esetében jelentősen alacsonyabb, amelynek magyarázata a portfólió-kezelési díjak eltérő mértékében keresendő, azaz ezek a pénztárak alacsonyabb díj mellett tudtak portfólió-kezelési szolgáltatásokat igénybe venni.

4.4 Portfólió-összetétel

A nyugdíjpénztári portfóliók összetétele, azok állományváltozása a bemutatott időszak tőkemozgásait, tranzakcióit, és a portfóliókban elhelyezett pénzügyi eszközök ártértékelődéséből adódó árfolyamváltozásokat is magában foglalja.

A vonatkozó jogszabályi előírások 2009. január 1-jétől minden magán-nyugdíjpénztár számára kötelezővé tették a választható portfóliós rendszer (VPR) – életciklus alapú befektetések – bevezetését. A fenti időponttól kezdődően „homogén” módon, minden pénztár számára ugyanazon feltételrendszer mellett kell működni, amely lehetővé teszi a befektetési teljesítmények korrekt összehasonlítását.

STABILITÁS Magán nyugdíjpénztárak (ezer Ft)	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.
Portfólió összesen (ezer Ft)	1 776 943 669	2 050 580 973	2 395 772 203	2 498 084 425
Portfólió összesen (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
1. Bankszámlák és készpénz	3,11%	4,22%	1,78%	1,90%
2. Ép. összesen (2.1+2.2+2.3+2.4)	100,13%	95,80%	97,73%	99,49%
2.1. Kötvények	52,77%	52,98%	50,59%	52,19%
2.1.1 Magyar állampapír	48,09%	48,46%	46,85%	48,81%
2.1.2 Külföldi állampapír	0,18%	0,96%	0,62%	0,29%
2.1.3 Magyar vállalati kötvény	0,91%	0,59%	0,47%	0,26%
2.1.4 Külföldi vállalati kötvény	1,23%	1,00%	0,86%	0,83%
2.1.5 Magyar hitelintézeti kötvény	0,63%	0,46%	0,40%	0,74%
2.1.6 Külföldi hitelintézeti kötvény	1,74%	1,51%	1,39%	1,27%
2.2 Részvények	13,41%	12,23%	12,59%	12,54%
2.2.1 Magyar részvény	4,92%	4,32%	5,12%	6,14%
2.2.2 Külföldi részvény	8,49%	7,91%	7,47%	6,40%
2.3 Befektetési jegy, egyéb kollektív befektetési értékpapír	29,18%	26,66%	30,97%	31,52%
2.3.1 Magyar befektetési alap	17,96%	17,23%	19,80%	19,68%
2.3.2 Magyar ingatlan befektetési alap	0,54%	0,57%	0,60%	1,09%
2.3.3 Külföldi befektetési alap	10,20%	8,51%	10,19%	10,36%
2.3.4 Külföldi ingatlan befektetési alap	0,40%	0,29%	0,33%	0,31%
2.3.5 Egyéb kollektív befektetési ép.	0,08%	0,05%	0,06%	0,08%
2.4 Jelzáloglevél	4,77%	3,93%	3,58%	3,24%
2.4.1 Magyar jelzáloglevél	4,74%	3,90%	3,57%	3,23%
2.4.2 Külföldi jelzáloglevél	0,03%	0,02%	0,02%	0,01%
3. Határidős ügyletek	-0,43%	0,06%	0,00%	-0,02%
4. Opciós ügyletek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Repóügyletek	0,64%	1,33%	0,06%	0,14%
6. SWAP ügyletek	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Ingatlan	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8. Ép-kölcsönzési ügyl. származó köv.	0,00%	0,11%	0,51%	0,04%
9. Kockázatitőkealap-jegy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Egyéb, tőzsdén szabályozott piacon jegyzett ép.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
11. Követelés értékpapír ügyletekből	3,86%	1,96%	2,08%	4,96%
12. Kötelezettségek ép. ügyletekből	-7,32%	-3,49%	-2,17%	6,51%

A táblázat alapján látható, hogy készpénz állomány %-os megoszlása egész évben alacsony volt. Portfólión belül 2009 végére a vállalati kötvények aránya (hazai és nemzetközi) lecsökkent, ugyanakkor a hitelintézeti kötvények aránya növekedett. A részvény és részvény típusú pénzügyi eszközök portfólión belüli súlya nem változott. A közvetlen és közvetett részvénybefektetések ártértékelődése pozitívan módosította az állományt. A származtatott eszközök portfólión belüli részaránya jelentéktelen. 2009 végén a hazai pénzügyi eszközök súlya 77,7%, míg a külföldi eszközök 22,3 %-ot tesznek ki a portfólión belül. A VPR legkisebb kockázatú portfóliójának állományában a kockázatos eszközök aránya messze alatta marad a jogszabály által megengedett limitnek.

Tavalyi évben a kedvezőtlen befektetési környezet miatt, illetve ezzel összefüggésben a rossz hozamteljesítményekre hivatkozva módosult a választható portfóliós rendszerben az egyes portfólió típusokra előírt befektetési limitek elérésére kiírt határidő (az eredeti 2009. június 30. napja helyett 2011. június 30. napjára változott). A jogszabály módosítása a Kiegyensúlyozott és Növekedési portfóliók esetében azzal járt, hogy a kockázatos eszközökre előírt limiteket a pénztárak nem használták ki. A Kiegyensúlyozott portfólióban a részvény és részvény típusú befektetések aránya minimum 10 és maximum 40 % között mozoghat, ami 2009 végén 25% alatt maradt. Növekedési portfólióban nagyobb volt a kockázatvállalási hajlandóság, mert ott a részvénytípusú befektetések állománya meghaladta az 50%-ot.

5. Hozamok

A magánnyugdíjpénztárak hozamainak ágazati (19 pénztárt tekintve) vizsgálatára egy független aktuárius - Matits Ágnes - részletes elemzést készített, melyben az alábbi 5 mutatót vizsgálja:

- **Értékmegőrzés** = az éves hozam viszonya az inflációhoz. (minősítő kategóriák: kiváló, jó, elfogadható, gyenge, rossz)

- **Rövidtávú vagyongazdálkodási teljesítmény** = az éves hozam viszonya az éves referencia hozamhoz. (minősítő kategóriák: felülteljesítő, megfelelő, elmaradó,)

- **Veszteségkompenzálás** = A két éves (2008-2009) együttes hozam viszonya a két éves inflációhoz. (minősítő kategóriák: kiváló, jó, elfogadható, gyenge, rossz)

- **Vagyongazdálkodás hosszú távú hatékonysága** = a hosszú távú átlag hozam viszonya az azonos időszakra számolt átlagos referencia hozamhoz. (minősítő kategóriák: felülteljesítő, megfelelő, elmaradó,)

- **Hosszú távú értékmegőrzés** = a vagyonnövekedési mutató viszonya a 10 éves súlyozott átlagos inflációhoz. (minősítő kategóriák: kiváló, jó, elfogadható, gyenge, rossz)

Minősítő kategóriák meghatározása:

Kiváló: Az infláció mértékét +5%-nál jobban meghaladó hozamú pénztár

Jó: Ha a pénztár éves hozama az inflációt legalább 1 % de legfeljebb 5 %-kal haladja meg

Elfogadható: Ha a pénztár hozama az infláció mértékétől legfeljebb 1%-ban tér el

Gyenge: Ha a hozam az inflációtól több mint 1%-val elmarad, de pozitív

Rossz: Ha pénztár hozama abszolút értéken negatív

Felülteljesítő: ha a referencia hozamot a pénztár több, mint 1 százalékkal meghaladja

Megfelelő: ha a referencia hozamtól legfeljebb 1%-kal eltérő hozamú a pénztár

Elmaradó: a referencia hozamtól több, mint 1 százalékkal elmaradó hozamú pénztár.

Az elemző az 5 mutató alapján a következő rangsort állította fel.

Magán nyugdíjpénztári portfóliók minősítése a 2009 évben ismert hozammutatók alapján

Portfóliók	Rövidtávú teljesítmény Érték- megőrzés	Referencia követés	2008.évi veszteség kompenzálása	Hosszútávú teljesítmény Referencia követés	Érték- megőrzés	Portfólió minősítése
VIT1	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Jó	Jó
VIT2	Kiváló	Túlteljesítő	Gyenge	Túlteljesítő	Jó	Kiváló
VIT3	Kiváló	Túlteljesítő	Elogadható	Túlteljesítő	Jó	Kiváló
Vasutas1	Kiváló	Túlteljesítő	Gyenge	Megfelelő	Jó	Jó
Vasutas2	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Jó	Jó
Vasutas3	Kiváló	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő	Jó	Jó
Questor1	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Kiváló	Jó
Questor2	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Jó	Jó
Questor3	Kiváló	Túlteljesítő	Kiváló	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Dimenzió1	Kiváló	Megfelelő	Kiváló	Megfelelő	Kiváló	Jó
Dimenzió2	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Jó	Jó
Dimenzió3	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Életút1	Jó	Elmaradó	Jó	Megfelelő	Kiváló	Megfelelő
Életút2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Jó	Megfelelő
Életút3	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Túlteljesítő	Jó	Jó
Honvéd1	Kiváló	Megfelelő	Jó	Megfelelő	Kiváló	Jó
Honvéd2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Jó	Megfelelő
Honvéd3	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Postás1	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Postás2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Jó	Megfelelő
Postás3	Kiváló	Megfelelő	Jó	Megfelelő	Jó	Jó
ING1	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
ING2	Kiváló	Túlteljesítő	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
ING3	Kiváló	Megfelelő	Rossz	Elmaradó	Elogadható	Megfelelő
Erste1	Jó	Elmaradó	Kiváló	Elmaradó	Jó	Megfelelő
Erste2	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Elmaradó	Elogadható	Megfelelő
Erste3	Kiváló	Túlteljesítő	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Aranykor1	Kiváló	Elmaradó	Elogadható	Elmaradó	Jó	Megfelelő
Aranykor2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
Aranykor3	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
AEGON1	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
AEGON2	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
AEGON3	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
MKB1	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
MKB2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Jó	Megfelelő
MKB3	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Elmaradó	Elogadható	Gyenge
OTP1	Jó	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Jó	Megfelelő
OTP2	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő	Elogadható	Megfelelő
OTP3	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Elmaradó	Elogadható	Gyenge
Évgyűrűk1	Jó	Elmaradó	Jó	Megfelelő	Jó	Megfelelő
Évgyűrűk2	Kiváló	Túlteljesítő	Rossz	Elmaradó	Gyenge	Megfelelő
Évgyűrűk3	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Gyenge	Gyenge

(A táblázat folytatása a 8.oldalon)

(A táblázat folytatása a 7. oldalról)

AXA1	Jó	Elmaradó	Kiváló	Megfelelő	Jó	Megfelelő
AXA2	Elogadható	Elmaradó	Gyenge	Elmaradó	Elogadható	Gyenge
AXA3	Jó	Túlteljesítő	Rossz	Túlteljesítő	Gyenge	Megfelelő
Budapest1	Jó	Túlteljesítő	Rossz	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő
Budapest2	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Elmaradó	Elogadható	Gyenge
Budapest3	Kiváló	Elmaradó	Gyenge	Elmaradó	Elogadható	Gyenge
Allianz1	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Gyenge	Gyenge
Allianz2	Kiváló	Elmaradó	Rossz	Megfelelő	Gyenge	Gyenge
Allianz3	Kiváló	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő	Gyenge	Megfelelő
Generali 1	Jó	Elmaradó				
Generali 2	Kiváló	Túlteljesítő				
Generali 3	Jó	Elmaradó				
Prémium1	Jó	Elmaradó	Elogadható			
Prémium2	Elogadható	Elmaradó	Rossz			
Prémium3	Kiváló	Elmaradó	Jó			

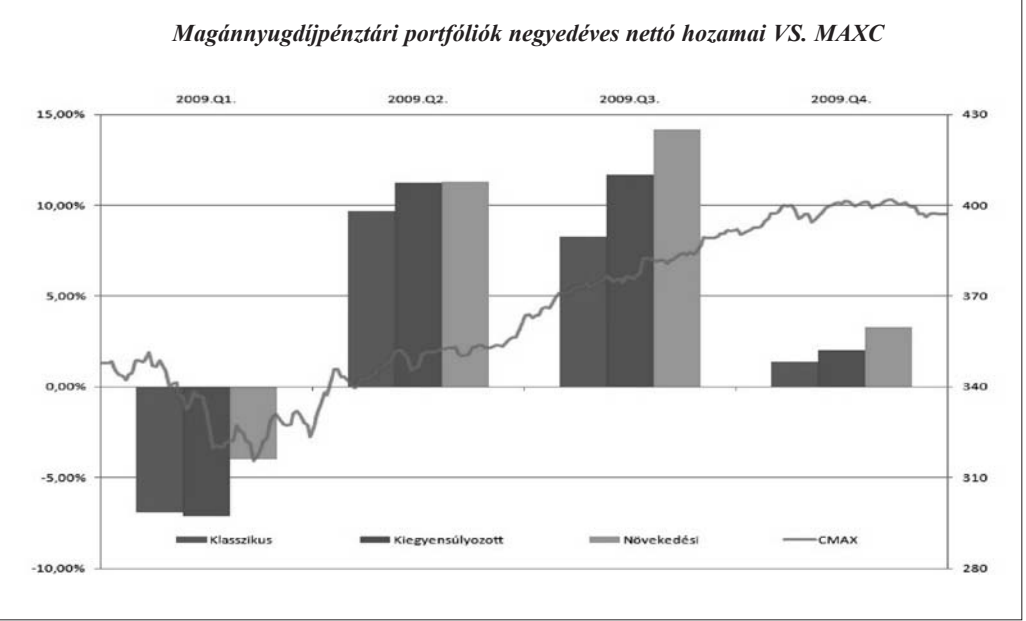
A táblázat alapján az alábbi megállapításokat lehet tenni:

- A portfoliók minősítése alapján a rangsort a VIT Nyugdíjpénztár veze!!! (klasszikus portfólió minősítése: jó, a kiegyensúlyozott, valamint a növekedési portfóliók kiváló minősítést kaptak)
- Értékmegőrzés: A pénztárak 2009 évben gyakorlatilag minden portfólióban a fogyasztói árinдекс mértékét általában jelentősen meghaladó hozamokat értek el. Ezt mutatja az, hogy a rövid távú értékmegőrzés szempontjából nincs gyenge vagy rossz minősítésű portfólió. Mindössze két portfólió lett „elfogadható” minősítésű, azaz olyan, amelynek nettó hozama csak nagyjából felel meg az éves pénzromlás mértékének. Az összes vizsgált portfóliónak a 77 százaléka kiváló minősítésű, azaz olyan, amelynek nettó hozama az inflációt több mint 5%-kal haladja meg. A VIT Nyugdíjpénztár ebben a mutatóban mindhárom portfólió esetében „Kiváló” minősítést ért el.
- Rövidtávú vagyonkezelési teljesítménok magas azoknak a portfólióknak a száma, amelyek jelentősen (1%-nál nagyobb mértékben) elmaradtak a saját referencia hozamuktól. A 18 közül a klasszikus portfólióban 12, a kiegyensúlyozott portfóliók közül 11, a növekedési portfóliók között 10 hozama 1%-nál jobban elmaradt a saját referencia hozamától. A VIT Nyugdíjpénztár ennél a mutatónál a klasszikus portfólió esetében „Megfelelő” a kiegyensúlyozott és növekedési portfólió esetében „Túlteljesítő” minősítést ért el.
- Veszteségkompenzáls: A vizsgált 54 portfólió¹ közül mindössze 11 esetében látunk pozitív reálhozamot, s mindössze 5 olyan Pénztár van (Életút, MKB, Postás,Vasutas, VIT), ahol egyik portfólióban sem marad a kétéves hozam értéke a negatív tartományban, vagyis ahol a pénztárszintű veszteség kompenzációt valóban sikeresnek mondhatjuk. (¹ Csak 18 olyan volt, amelyik mindkét évben működött, s mivel 2009-ben már mindegyik a választható portfóliós rendszerben működött, összesen 18x3 portfóliót vizsgálhattunk.)
- Vagyonkezelés hosszú távú hatékonysága: Nagyon bizonytalan befektetési környezetben kellett dolgozni valamennyi pénztárnak. A vizsgált mindkét, egymástól nagyon különböző hozamlehetőséget rejtő évben azt látjuk, hogy a legjobb és legrosszabb éves nettó hozamok között akár a 20százalékot(!) is meghaladja a különbség, s a két éves teljesítmények esetében még jobban széthúz a mezőny. A növekedési portfóliók esetében a legjobb kétéves teljesítmény (+18%) és a legrosszabb (-19%) között 37% az eltérés! De még a klasszikus portfóliók között is igaz, hogy a kétéves hozam terjedelme is meghaladja a 30%-ot. A VIT Nyugdíjpénztár ennél a mutatónál is a klasszikus portfólió esetében „Megfelelő” a kiegyensúlyozott és növekedési portfólió esetében „Túlteljesítő” minősítést ért el.
- Hosszú távú értékmegőrzés: Azt kell mondanunk, hogy 7 olyan portfólió van, amk a 10 éves vagyonnövekedési mutatójának étékét „gyenge” minősítésűnek tarthatjukEzen pénztárk 10 éves vagyonnövekedési mutatója ugyan pozitív, de több, mint 1 százalékkal elmarad a 10 éves pénzromlás mértékétek mínusz 1%-nál is gyengébb reálhozamot tudnak felmutatni). A VIT Nyugdíjpénztár ebben a mutatóban mindhárom portfólió esetében „Jó” minősítést ért el.

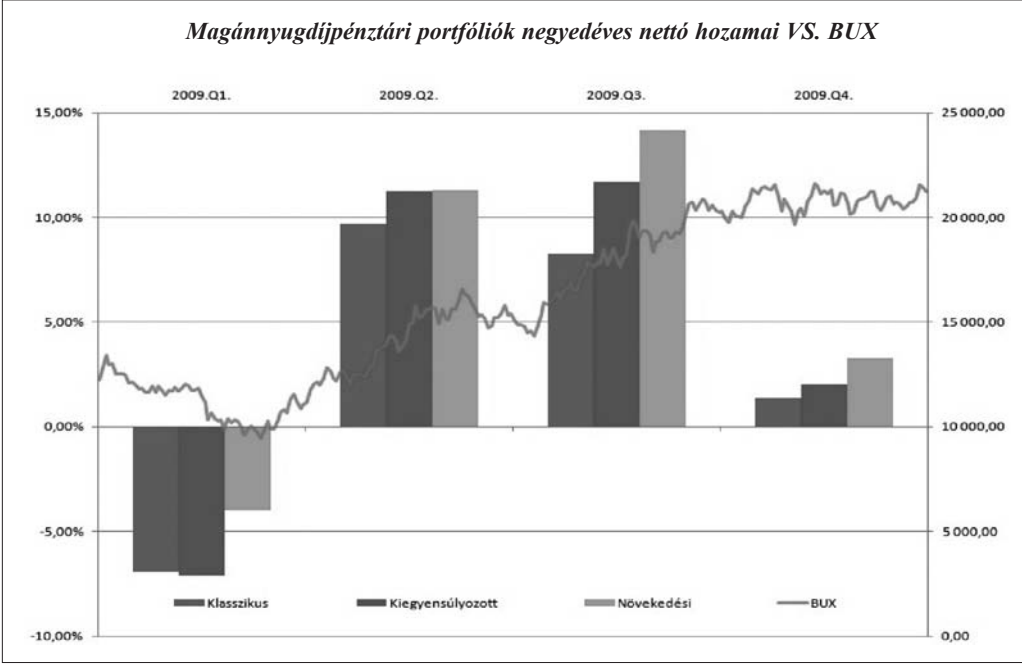
A Szövetségbe tartozó pénztárakat tekintve a következő megállapításokat tehetjük:

A hozamok szempontjából általánosságban elmondható, hogy 2009-ben a magánnyugdíjpénztári és önkéntes nyugdíjpénztári befektetési teljesítmények pozitívan alakultak, ezzel a két ágazat teljesen „ledolgozta” a gazdasági válság során 2009. első negyedévének végéig felhalódóott veszteségeit. A pénztári portfóliók teljesítményei között továbbra is nagyon nagy a szóródás, ami a befektetési politikák, befektetési stratégiák sokszínűségére utal. Fontos szerepe van a befektetési teljesítmények alakulásánra a kockázatkezelési technikáknak, és a portfóliók teljesítményeit jelentősen differenciálták a külföldi befektetések. A választható portfóliós rendszer – a 2008-2009. évi adatok tükrében – megfelelő választ ad az eltérő életkorokban feltételezhető befektetési preferenciákr, kKellően hosszú megtakarítási időtávot feltételeze,, kockázatosabb eszközök tartása mellett nagyobb hozamkilátásokkal rendelkező portfólió kialakítására van lehetsé.A a rendszer előnyei a 2009. évi hozamokban már érződnek.

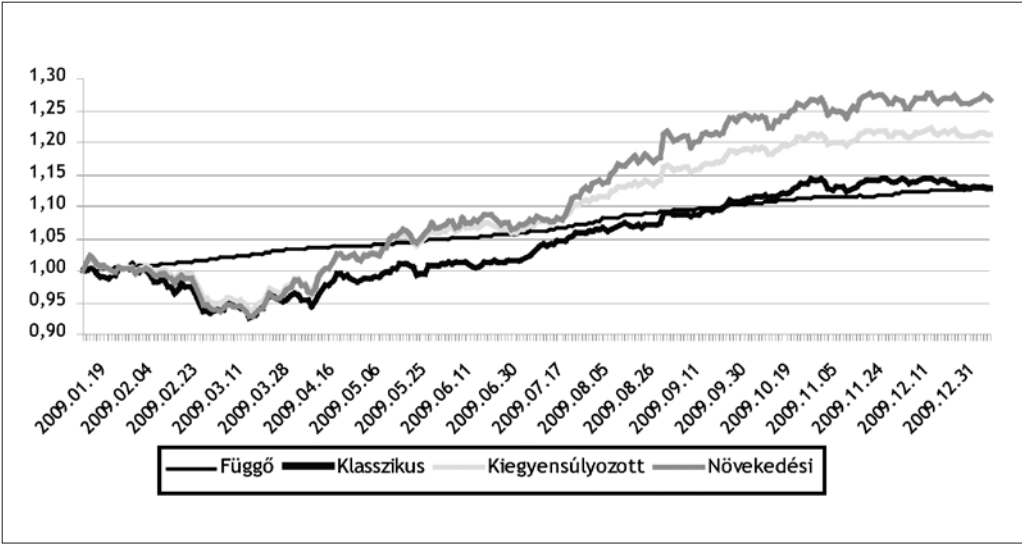
A portfóliókban jelenleg is a hazai eszközök vannak túlsúlyban, így a hazai gazdaság, és a hazai pénz- és tőkepiac teljesítménye determinálja a pénztári hozamokat. Bár a kockázati profilban az új befektetési szabályok miatt jelentős változás következett be, a magas hazai állampapír állomány miatt, azok árfolyamhataása elsődleges a teljesítmények alakulásában. A magánnyugdíjpénztári választható portfóliók negyedéves átlaghozamait, illetve a hazai állampapír és részvénypiac teljesítményét bemutató grafikonok jól mutatják a fenti összefüggést.

Az életciklus alapú befektetések bevezetésével a magánnyugdíjpénztári portfóliók kockázati kitettsége az elmúlt két évben érzékelhetően emelkedett. A pénzügyi-gazdasági válság következményeinek orvoslására 2009 év végétől a kormányzat számos, a magánnyugdíjpénztári befektetéseket is érintő intézkedést hozott. A kockázatos eszközök minimum arányának teljesítésére vonatkozó rendelkezre megvalósítására hozott magánnyugdíjpénztári döntések nagymértékben hozzájárultak a teljesítménysa szórásának megnövekedéséhez.

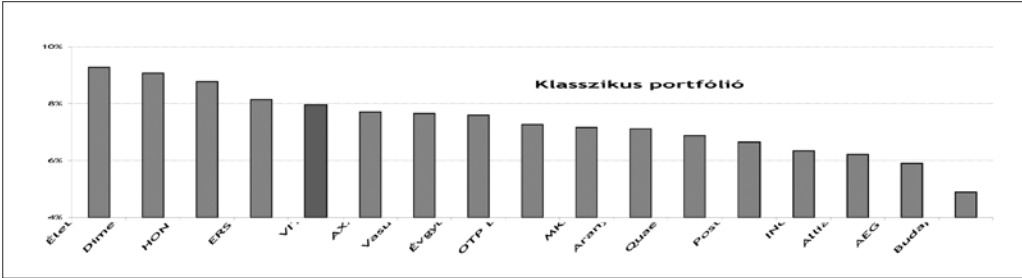

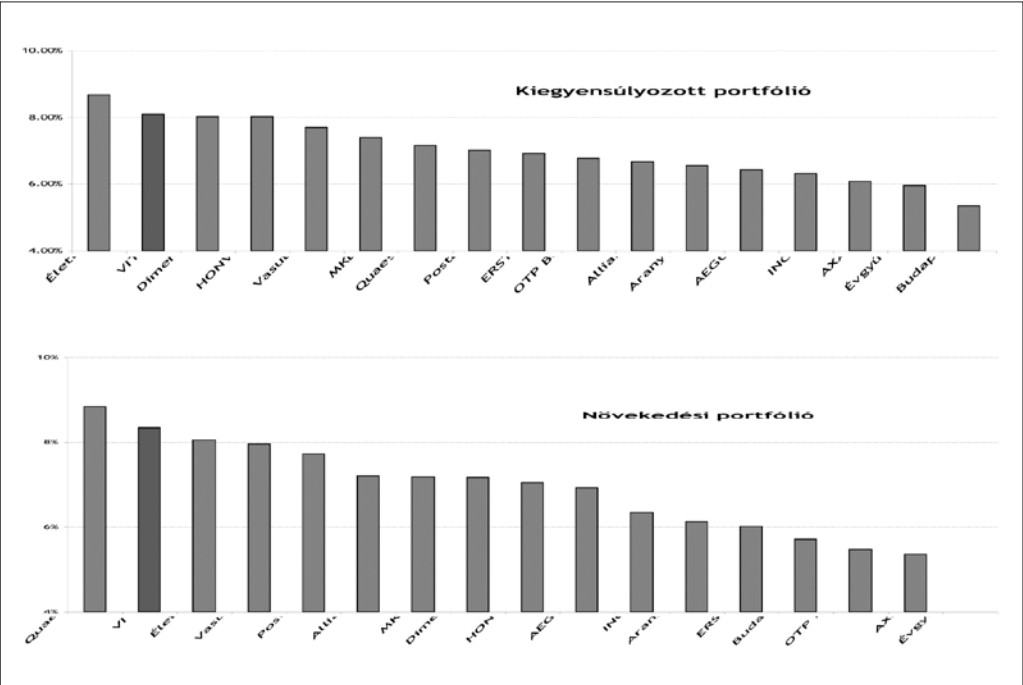
Egyes portfóliókra vonatkozó 2009. évi nettó hozamráta				
	Nettó hozamráta	Pénztári benchmark	Eltérés	Pénztárak átlaga
Klasszikus	12,92%	13,57%	-0,65%	11,45%
Kiegyensúlyozott	21,25%	18,90%	2,36%	17,42%
Növekedési	26,76%	25,20%	1,56%	25,62%

Egyes portfóliókra vonatkozó 10 éves nettó hozamráta			
	Nettó hozamráta	Pénztári benchmark	Eltérés
Klasszikus	7,97%	6,38%	1,59
Kiegyensúlyozott	8,10%	6,18%	1,92
Növekedési	8,35%	6,40%	1,95
Legjobb	9,29%	Életút klasszikus	
Legrosszabb	4,00%	Évgyűrűk növekedési	
Átlagos infláció	5,90%		

A 10 éves átlaghozamok alapján a VIT Magánnyugdíjpénztár portfóliói sorrendben az alábbi helyezéseket érték el.

Önkéntes nyugdíjpénztári ágazat

1. Vagyon alakulása

A STABILITÁS Pénztárszövetségbe 28 önkéntes nyugdíjpénztár tartozik. Összesített vagyonuk piaci értéke 2009-ben 109,3 Mrd forinttal, azaz 17,4%-al nőtt. Az ágazati nyugdíjpénztárakon belül a VIT Nyugdíjpénztár vagyona 19,4%-al (9,4 milliárd forinttal) emelkedett.

(piaci értéken, millió forint)				
STABILITÁS	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	436 373	522 907	86 533	19,8%
2. Ágazati, Munkahelyi	152 224	171 607	19 383	12,7%
3. Független	38 518	41 920	3 402	8,8%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	627 115	736 433	109 318	17,4%
ebből a VIT	48 335	57 713	9 377	19,4%

A 2009-es gazdasági válság hatása itt is megjelent a díjbevételek alakulásában (munkanélküliség emelkedése miatt kieső bevételek), továbbá az év utolsó hónapjaiban ismét emelkedett az önkéntes nyugdíjpénztárakból kiáramló megtakarítások összege (szolgáltatási és nem szolgáltatási kiadások). Ezzel szemben az utolsó negyedévben az egyéni befizetések – egyéni számlán jóváírt egyéb, nem tagdíj jellegű bevételek – szezonális hatása, illetve a továbbra is pozitív befektetési eredmény kompenzálta ezeket a kieső tételeket.

2. Taglétszám

A STABILITÁS önkéntes nyugdíjpénztárak taglétszám 2009 végére csökkent. Az elmúlt év során - működési háttértől függetlenül - minden pénztár ügyfeleket veszített. Ez továbbra is a rendszert „elhagyó” – 10 éves várakozási időt elérő vagy szolgáltatásban részesülő, megtakarításaik kifizetéséről rendelkező – tagokkal magyarázható. A kismértékű csökkenés annak köszönhető, hogy az új belépők száma az utolsó negyedévben emelkedett, míg a kedvező befektetési eredmények hatására a pénztárakkal szembeni bizalom folyamatosan erősödött.

STABILITÁS (fő)	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	1 027 214	1 035 625	8 411	0,8%
2. Ágazati, Munkahelyi	148 445	140 481	-7 964	-5,4%
3. Független	60 226	57 441	-2 785	-4,6%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	1 235 885	1 233 547	-2 338	-02%
ebből a VIT	31 928	30 447	-1 481	-4,6%

Tagok megoszlása	2008.12.31	2009.12.31	2009-2008	2009/2008 (%)
1. Bank, Biztosító	95,10%	95,30%	0,20%	0,2%
2. Ágazati, Munkahelyi	2,00%	1,90%	-0,10%	-5,0%
3. Független	3,00%	2,80%	-0,20%	-6,7%
4. ÖSSZESEN (1+2+3)	100,00%	100,00%	0,00%	0,0%

A banki, biztosítói háttérrel rendelkező pénztárak biztosítani tudták taglétszám-arányos piaci részesedésüket a munkáltatói és független pénztárak hátrányára, ami annak tudható be, hogy arányaiban az utóbbiak taglétszámuk nagyobb hányadát veszítették el. Az alábbi táblázatok részletesen mutatják a taglétszámváltozások összetevőit, amelyet a pénztárak működési háttere alapján is részletezünk.

Önkéntes pénztári létszám 2009	Bank, Biztosító	Ágazati, Munkahelyi	ebből: VIT	Független	ÖSSZESEN
I. Taglétszám időszak elején	1 027 214	60 226	31 928	148 445	1 235 885
A. Időszak alatti változás (6+9)	8 411	80 255	-1 481	-91 004	-2 338
1. Új belépő	74 314	94 955	1 489	-83 964	85 305
2.Szolgáltatásban részesült	30 917	6 285	1 612	3 881	41 083
3. Elhalálozott	2 073	365	77	167	2 605
4. Kilépett	30 309	7 574	1 286	2 567	40 450
5. Egyéb megszűnés	2 949	15		17	2 981
6. Új belépők és kilépők egyenlege (1-2-3-4-5)	8 066	80 716	-1 486	-90 596	-1 814
7. Átlépő más pénztárból	9 310	354	72	319	9 983
8. Átlépő más pénztárba	8 965	815	67	727	10 507
9. Átlépők egyenlege (7-8)	345	-461	5	-408	-524
II. Taglétszám időszak végén	1 035 625	140 481	30 447	57 441	1 233 547

Az önkéntes pénztáraknál a tagok mobilitása „hagyományosan” alatta marad a magánnyugdíjpénztári területnek. Ennek oka, hogy a tagtoborzásra szánt erőforrások korlátosak. A pénztárt váltók aránya ennek megfelelően továbbra is nagyon alacsony, ami azt jelzi, hogy a tagok nem teljesítmény- és költségérzékenyek.

3. Egy pénztártagra jutó vagyon

Az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében is igaz, hogy az egy pénztártagra jutó átlagos vagyon mértéke 2009-ben tovább emelkedett, 597 ezer forintra. Meg kell jegyezni, hogy az átlag emelkedése a befektetési tevékenység eredményességére, a szolgáltatási kiadások, és nem szolgáltatási jellegű kifizetések eredőjeként vezethető le, amellyel szemben továbbra is a csökkenő taglétszám áll. A munkahelyi, ágazati kasszák magas átlagai a munkáltatók támogatására vezethető vissza. Magas a támogatások, tagdíj-kiegészítések mértéke, és ez megmutatkozik az egyéni számlákon jóváírt tagdíjfizetések magasabb hányadában is. Bár a táblázat alapján a VIT Nyugdíjpénztár nincs az elsők között, a magas taglétszám miatt az egy főre eső átlagos vagyon értéke itt is megközelíti a 2 millió forintot.

Egy tagra jutó vagyon mértéke (ezer Ft)	2009.Q1	2009.Q4
Artisjus	2 965,50	4 545,40
ELMŰ	1 908,20	2 519,40
Első Hazai	1 885,40	2 397,90
Chinoi	1 909,60	2 397,80
Taurus	1 615,40	2 107,30
Richter	1 638,40	1 874,90
Villamosenergia-ipari Társaságok	1 428,60	1 850,07
Mobilitás	1 221,90	1 609,70
Nyugdíjbiztosítási Dolgozók	825,3	1 121,80
Aranykorona	898	1 017,60
CIB	720,7	914,9
Danubius	680,1	890,8
Gyöngyház	733,4	888,8
Honvéd	654,6	856,9
MKB	642,1	815,6
Településszolgáltatók	598,3	780,6
Budapest	582,2	723,4
Vasutas	534	711,5
Aranykor	529,5	666,7
Quaestor	418,8	569
ING	397	527,9
K&H	408,3	492,8
OTP	355,4	489,6
AEGON	349,2	460,2
ERSTE	338,9	452,8
Allianz	355	446,8
AXA	387,5	440
Generali	226,6	288,5

4. Gazdálkodás

4.1 Bevételek

Az önkéntes nyugdíjpénztári bevételek az elmúlt év dinamikájának megfelelően alakultak az első félév során. A harmadik negyedévben már érezhető volt a taglétszám egy éve tartó folyamatos csökkenése, a háztartások jövedelmi helyzetében bekövetkezett változás, a foglalkoztatottság csökkenése, amelynek eredményeként a tárgynegyedévi bevétel 16,7%-al marad el a múlt év azonos időszaki bevételi adatától.

Önkéntes nyugdíjpénztári bevételek (ezer Ft)	2009.Q1	2009.Q2	2009.Q3	2009.Q4	ÖSSZESEN
Bevételek (befizetések) összesen (1+2+3+4+5)	20 068 422	22 923 678	19 456 490	25 242 186	87 690 776
1. Azonosított, egyéni számlán jóváírt tagdíj	14 879 114	18 518 889	16 514 458	20 185 245	70 097 706
1.1 Tagok által fizetett tagdíj	5 283 587	6 274 878	5 789 296	7 784 095	25 131 856
1.2 Munkáltatói tagdíj hozzájárulás	11 538 046	13 408 900	12 699 432	13 784 497	51 430 875
1.3. Meg nem fizetett tagdíjak miatti tartalékképzés (-)	2 433 535	3 293 452	2 986 935	4 003 266	12 717 188
1.4. Utólag befolyt tagdíjak	491 016	2 128 563	1 012 665	2 619 919	6 252 163
2. Egyéni számlán jóváírt egyéb, nem tagdíj jellegű bevételek	1 487 304	3 984 062	1 977 041	4 076 746	11 525 153
3. Azonosított, működési célra jóváírt bevételek	1 156 340	1 125 650	916 937	1 726 197	4 925 124
Ebből Működési célú adomány, támogatás	114 574	33 225	71 571	693 522	912 892
4. Azonosított, likviditási tartalékra jóváírt bevételek összesen	20 167	74 341	20 077	62 735	177 320
5. Azonosítatlan befizetések (függő tételek) a tárgyidőszakban	2 525 497	-779 264	27 977	-808 737	965 473
ebből: VIT bevétel összesen	1 362 286	1 768 951	1 284 216	2 378 780	6 794 233

Megjegyzendő, hogy a munkahelyi, ágazati pénztáraknál, és a független pénztárak esetében a munkáltatói hozzájárulás mértéke kiemelkedően magas, többszöröse a tagok díjbefizetéseinek. A banki, biztosítói háttérrel működő, és a munkahelyi, ágazati pénztárak nem tagdíj jellegű bevételként azonosított bevételei szintén számottevőek a negyedévben.

4.2 Szolgáltatási kiadások

Önkéntes nyugdíj-pénztárak (ezer Ft)	2008.Q4.	2009.Q1	2009.Q2	2009.Q3	2009.Q4	Összesen:	VIT
Egyösszegű kifizetés	15 677 004	14 057 064	10 111 933	8 302 468	8 965 199	41 436 664	7 364 082
Járadékszolgáltatás	84 887	75 138	74 541	81 319	90 598	321 596	19 062
Szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások	14 818	18 122	16 495	14 271	13 546	62 434	
Összesen	15 776 709	14 150 324	10 202 969	8 398 058	9 069 343	41 820 694	7 383 144

Az önkéntes nyugdíjpénztárak a 2009-ben több mint 41 Mrd forint (VIT esetében: 7,383 Mrd Ft) nyugdíj-szolgáltatásokkal kapcsolatos kifizetést teljesítettek. A szolgáltatások igénybevételére jogosult pénztártaragok továbbra is szinte kivétel nélkül az egyösszegű kifizetéseket preferálják, járadékszolgáltatás igénybevételére ritkán kerül sor. Az egyösszegű kifizetésekre magyarázat lehet a gazdasági válságnak a háztartások pénzügyi helyzetére gyakorolt hatása, illetve a felhalmozott megtakarításokból vásárolható járadék alacsony színvonala.

Önkéntes nyugdíjpénztárak (ezer Ft)	2008.Q4.	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.	Összesen:
1. Várákozási idő letelte, de még a felhalmozási időszakon belüli kifizetés (2+3)	7 782 243	9 883 453	9 971 671	9 044 828	10 007 153	38 907 105
2. Hozamkifizetés	3 921 266	2 481 188	1 882 504	2 624 751	4 924 964	11 913 407
3. Tőkekifizetés	3 860 977	7 402 265	8 089 167	6 420 077	5 082 189	26 993 697
Hozamkifizetésben részesült tagok száma	21 058	8 147	6 930	8 034	13 618	36 729
Tőkekifizetésben részesült tagok száma	13 502	12 686	16 726	16 505	13 349	59 266
1 tagra jutó átlagos hozamkifizetés	186	305	272	327	362	317
1 tagra jutó átlagos tőkekifizetés	286	584	484	389	381	460

A nyugdíj célú kifizetések mellett jelentősen bővült a nem szolgáltatási jellegű – felhalmozott hozam, illetve tőke terhére teljesített – kifizetések volumene. Az önkéntes ág esetében a tízéves várákozási időt már letöltött, illetve az azt rövid időn belül elérő tagok köre egyre növekszik. A felhalmozási időszakban kifizetés igénybevételére jogosultak, vagy egy éven belül jogosulttá váló tagok száma (már eléri a tagság 50%-át) 2009-ben egyre bővül.

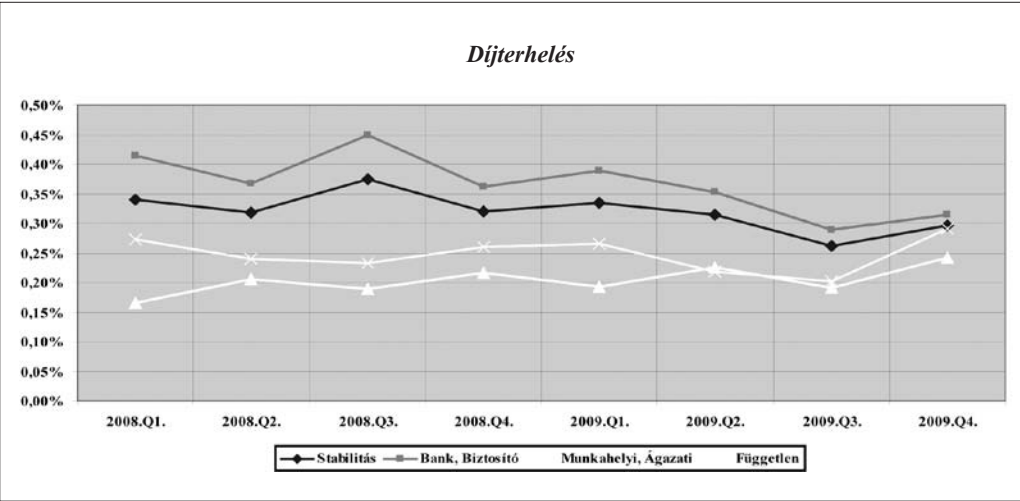
4.3 Költségszerkezet, díjterhelés

Az év során a pénztárak költségei folyamatosan növekedtek. A költségek éven belüli eloszlása ciklikusságot mutat, így amennyiben az összehasonlítást az előző év hasonló időszakával tesszük, a költségshínvonal ezen összehasonlításban is emelkedett.

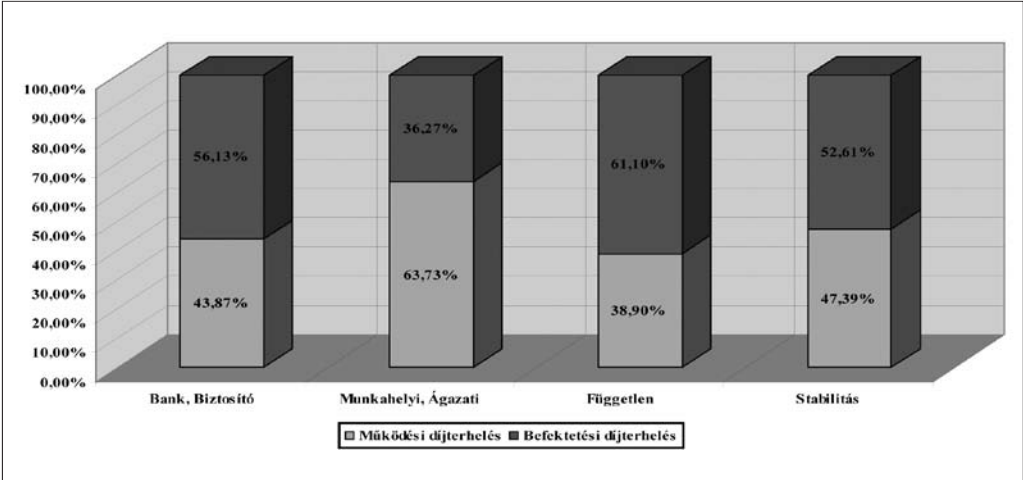
STABILITÁS önkéntes nyugdíjpénztárak (ezer Ft)	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.	összesen	ebből VIT
1. Működéssel kapcsolatos bevételek	1 152 933	1 119 540	910 863	1 719 828	3 992 301	243 676
2. Működéssel kapcsolatos költségek	1 381 984	1 275 165	1 291 457	1 557 351	5 505 957	289 783
2.1. Anyagköltség	14 863	11 351	15 959	14 283	56 456	8 723
2.2. Pénztári alkalmazottak munkabére és közterhei	272 989	323 281	267 490	390 296	1 254 056	117 733
2.3. Pénztári tisztviselők tiszteletdíja és közterhei	46 175	50 653	47 508	56 128	200 464	8 858
2.4. Tagszervezéssel kapcsolatos költségek	131 177	127 824	272 207	230 357	761 565	0
2.5. Adminisztrációs és nyilvántartási feladatokat ellátó szervezetnek fizetett díjak	404 915	330 056	324 882	245 577	1 305 430	7 480
2.6. Marketing-, hirdetés-, propaganda- és reklámköltség	6 462	13 924	10 745	63 470	94 601	2 113
2.7. Felügyeleti díj	39 450	37 188	42 772	51 828	171 238	13 845
2.9. Egyéb működési költségek	465 953	380 888	309 894	505 412	1 662 147	131 031
3. Szokásos működési tevékenység eredménye (1-2)	-229 051	-155 625	-380 594	162 477	-602 793	-46 107
4. Működés mérleg szerinti eredménye[1]	-123 020	7 417	-249 279	251 882	-364 882	-16 054
5. Befektetésekkel kapcsolatos költségek	921 433	952 224	952 224	1 214 073	4 039 954	16 362
5.1. Portfólió-kezelési díj	818 990	837 176	837 176	1 055 363	3 548 705	
5.2. Letétkezelési díj	73 695	74 690	74 690	91 194	314 269	
5.3. Egyéb befektetésekkel kapcsolatos költség	28 748	40 358	40 358	67 516	176 980	
6. Összes költség (2+5)	2 303 417	2 227 389	2 314 855	2 771 424	9 545 911	306 145

A befektetésekhez kapcsolódó költségek a vagyon növekedésével arányosan növekedtek. A taglétszám folyamatos csökkenése a tagdíjfizetést szüneteltető tagok számának növekedésével is indokolható. A működéssel kapcsolatos bevételek az év során folyamatosan csökkentek. A negyedéves működési célú bevételek csak a negyedik negyedévben fedezték a működéssel kapcsolatos költségeket, a szokásos működési eredmény ebben a ciklusban pozitív.

DÍJTERHELÉS	STABILITÁS	Bank, Biztosító	Ágazati, Munkahelyi	Független
2008.Q1.	0,34%	0,41%	0,17%	0,27%
2008.Q2.	0,32%	0,37%	0,21%	0,24%
2008.Q3.	0,37%	0,45%	0,19%	0,23%
2008.Q4.	0,32%	0,36%	0,22%	0,26%
2008. évi díjterhelés	1,35%	1,59%	0,78%	1,01%
2009.Q1.	0,33%	0,39%	0,19%	0,27%
2009.Q2.	0,31%	0,35%	0,23%	0,22%
2009.Q3.	0,26%	0,29%	0,19%	0,20%
2009.Q4.	0,30%	0,31%	0,24%	0,29%

Ennél az ágazatnál is igaz az állítás, hogy a banki és biztosítói háttérű kasszák esetében a legnagyobb az átlagos díjterhelés mértéke. Azoktól lényegesen kisebb díjterhelés mellett működnek a munkáltatói, ágazati pénztárak, és a független pénztárak. A munkahelyi, ágazati pénztárak jelentős munkáltatói támogatás mellett finanszírozzák működésüket, ami jelentős költségelőny a banki, biztosító háttérű kasszákkal szemben.

A fenti diagram alapján a befektetési és működési díjterhelés eloszlásának pénztárszintű átlaga 53~47%. A működési és befektetési díjterhelés eloszlása a banki, biztosítói kasszák esetében 44~56%, a független pénztáraké ehhez hasonlóan alakult 39-61%, míg a munkahelyi, ágazati kasszáknál 64~36%.

4.4 Portfólió összetétel

Az önkéntes ágazatban is a befektetések árfolyamváltozása, valamint a szolgáltatási és nem szolgáltatási kiadások csökkenése pozitívan támogatta a portfólió értékében bekövetkezett változást. Az önkéntes nyugdíjpénztári portfóliókban kis mértékben növekedett a készpénz és folyószámla állomány, ezzel párhuzamosan csökkent a kötvények és részvények súlya. A hagyományosan konzervatív befektetési politikával rendelkező önkéntes pénztáraknál a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, illetve a hazai állampapírok portfólión belüli súlya továbbra is magas.

STABILITÁS Önkéntes nyugdíjpénztárak	2009.Q1.	2009.Q2.	2009.Q3.	2009.Q4.	VPR Q4	NVPR Q4
Portfólió összesen (ezer Ft)	589 949 273	650 207 222	717 982 424	736 433 323	452 524 829	283 908 494
Portfólió összesen (1+2+3+4+5+6+7+8+9 +10+11+12+13)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
1. Bankszámlák és készpénz összesen	4,01%	5,02%	3,06%	3,36%	2,69%	4,42%
2. Értékpapírok összesen (2.1+2.2+2.3+2.4)	97,05%	93,30%	96,01%	96,23%	96,99%	95,02%
2.1. Kötvények	68,65%	68,16%	70,05%	69,50%	67,10%	73,33%
2.1.1 Magyar állampapír	64,57%	64,49%	66,72%	66,51%	64,13%	70,32%
2.1.2 Külföldi állampapír	0,69%	0,28%	0,47%	0,24%	0,38%	0,02%
2.1.3 Magyar vállalati kötvény	0,50%	0,42%	0,46%	0,53%	0,58%	0,44%
2.1.4 Külföldi vállalati kötvény	0,41%	0,43%	0,39%	0,32%	0,47%	0,08%
2.1.5 Magyar hitelintézeti kötvény	1,51%	1,23%	1,20%	1,20%	0,50%	2,33%
2.1.6 Külföldi hitelintézeti kötvény	0,97%	1,30%	0,81%	0,70%	1,05%	0,14%
2.2 Részvények	6,58%	6,00%	6,45%	6,15%	7,16%	4,55%
2.2.1 Magyar részvény	3,50%	2,99%	2,92%	3,39%	3,90%	2,58%
2.2.2 Külföldi részvény	3,08%	3,01%	3,53%	2,76%	3,26%	1,97%
2.3 Befektetési jegy, egyéb kollektív befektetési értékpapír	16,39%	14,26%	14,92%	16,23%	19,18%	11,51%
2.3.1 Magyar befektetési alap	8,77%	8,09%	7,83%	8,63%	12,60%	2,30%
2.3.2 Magyar ingatlan befektetési alap	0,99%	0,64%	0,67%	1,00%	1,08%	0,86%
2.3.3 Külföldi befektetési alap	6,42%	5,36%	6,26%	6,44%	5,25%	8,35%
2.3.4 Külföldi ingatlan befektetési alap	0,16%	0,13%	0,11%	0,11%	0,18%	0,00%
2.3.5 Egyéb kollektív befektetési értékpapír	0,06%	0,05%	0,05%	0,05%	0,08%	0,00%
2.4 Jelzáloglevél	5,43%	4,88%	4,59%	4,35%	3,55%	5,64%
2.4.1 Magyar jelzáloglevél	5,32%	4,76%	4,48%	4,28%	3,44%	5,61%
2.4.2 Külföldi jelzáloglevél	0,11%	0,11%	0,10%	0,08%	0,11%	0,02%
3. Határidős ügyletek	-0,40%	0,04%	0,02%	0,02%	0,03%	0,00%
4. Opció ügyletek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5. Repóügyletek	0,28%	1,04%	0,00%	0,04%	0,06%	0,00%

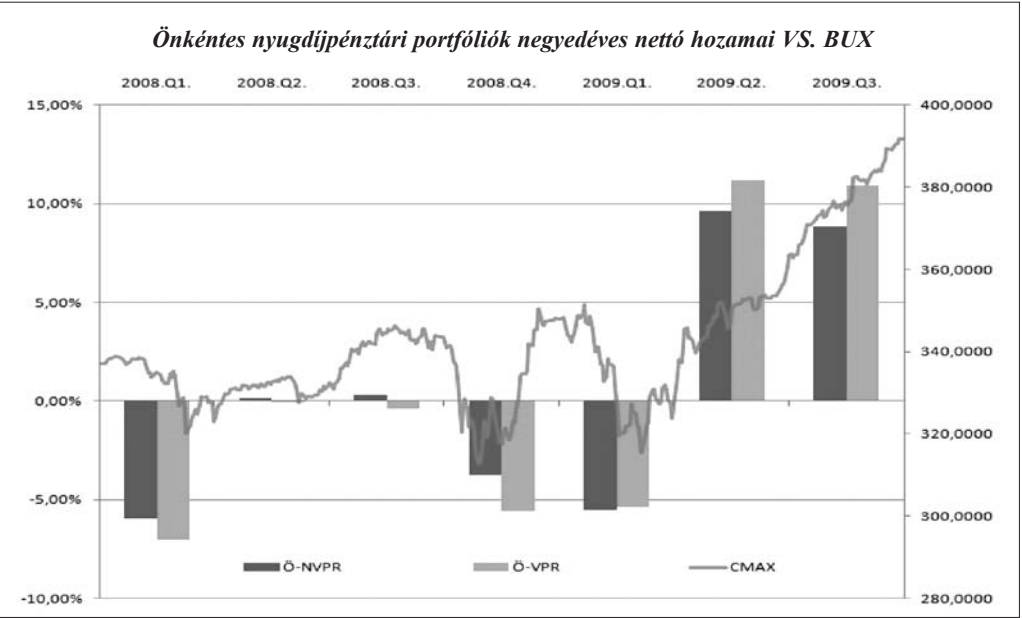
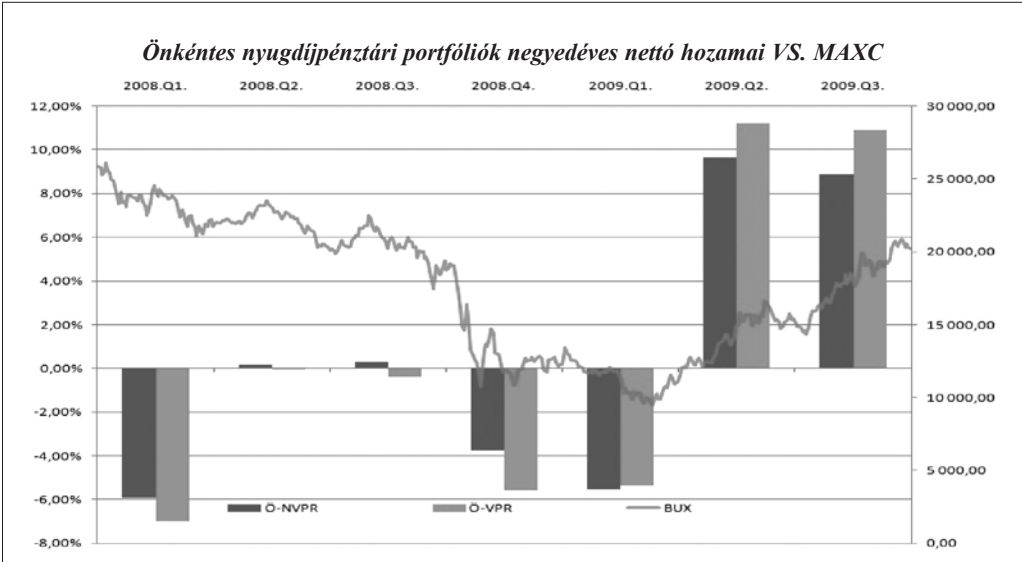
6. SWAP ügyletek	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7. Ingatlan	0,95%	0,87%	0,79%	0,66%	0,99%	0,14%
8. Tagi kölcsön	0,17%	0,17%	0,15%	0,16%	0,14%	0,19%
9. Értékpapír- kölcsönzési ügyletek- ből származó követelések	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10. Kockázati- tőkealap-jegy	0,00%	0,00%	0,29%	0,00%	0,00%	0,00%
11. Egyéb, tőzsdén vagy más szabályozott piacon jegyzett értékpapír	0,03%	0,03%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%
12. Követelés értékpapír ügyletekből	3,63%	2,84%	2,43%	1,41%	2,10%	0,30%
13. Kötelezettségek értékpapír ügyletekből	-5,73%	-3,32%	2,51%	1,88%	3,01%	0,08%

Azok a pénztárak ahol magán ágon a választható portfóliós rendszert bevezették, ott az önkéntes pénztárakban is követték ezt a példát. Ez együtt járt a kockázatosabb eszközök fokozatos felülsúlyozásával is. 2009-ben újra a kockázatkerülés, minimális kockázatvállalás jellemezte a választható portfóliós rendszert nem működtető pénztárakat. Az összesített portfólió deviza és földrajzi kitettsége, továbbra is nagyon alacsony. Év végén a hazai pénzügyi eszközök súlya 87%, míg a külföldi eszközök aránya csak 12% volt, amely messze elmarad a magánnyugdíjpénztári ágazattól.

5. Hozamok

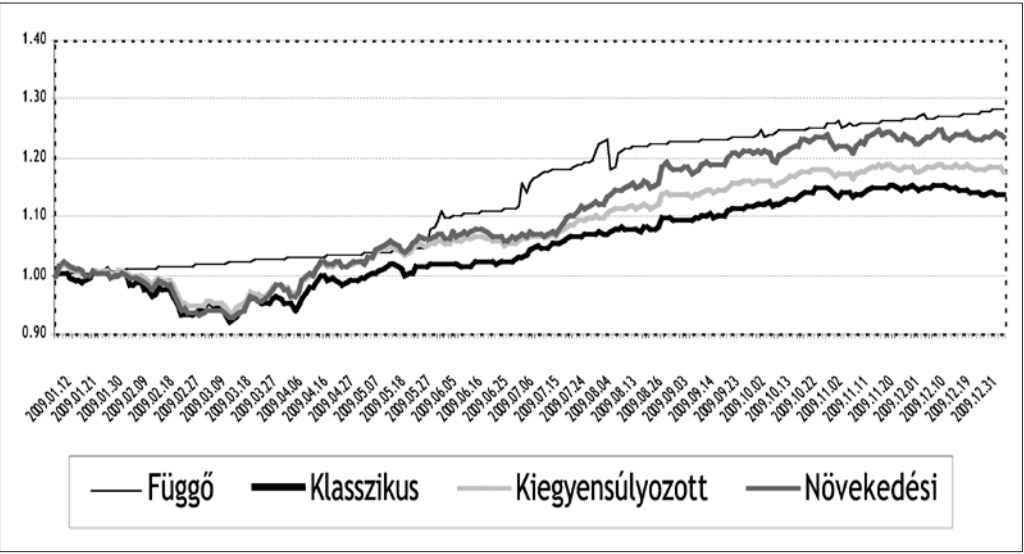
Az önkéntes pénztári portfóliókban az állampapírok súlya a meghatározó, az egyportfóliós modellben működő önkéntes nyugdíjpénztáraknál a legmagasabb ez az arány. A részvénytípusú eszközök enyhe felülsúlyozása, illetve az állampapír-befektetések esetében a lejáratí szerkezet relatíve kis eltérései is komoly különbségeket okoztak a teljesítményekben. Az átlagtól való eltérés a különböző eszközösszetétel miatt magas, főleg a választható portfóliós rendszert nem működtető pénztárak esetében.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak portfólióinak negyedéves átlaghozamait, illetve a hazai állampapír és részvénytőzsi teljesítményét bemutató grafikonok jól illusztrálják, hogy a teljesítmények elsősorban a hazai állampapírtőzsi teljesítményéhez igazodnak (a portfóliók domináns eleme a hazai állampapír).

VIT Önkéntes nyugdíjpénztár
2009. évi hozamai és elszámoló
egységeinek árfolyamai

Egyes portfóliókra vonatkozó 2009. évi nettó hozamráta				
	Nettó hozamráta	Pénztári benchmark	Eltérés	Pénztárak átlaga
Klasszikus	13,63%	13,57%	0,07	16,76%
Kiegyensúlyozott	17,61%	18,90%	-1,29	
Növekedési	23,36%	25,20%	-1,84	

VIT Nyugdíjpénztár- 10 éves hozamok
alakulása (2000-2009)

Egyes portfóliókra vonatkozó 10 éves nettó hozamráta			
	Nettó hozamráta	Pénztári benchmark	Eltérés
Klasszikus	8,39%	8,19%	0,20
Kiegyensúlyozott	8,10%	7,98%	0,12
Növekedési	8,23%	8,21%	0,02
Legjobb	9,90%	Első Orsz. Iparszöv. (nincs VPR)	
Legrosszabb	3,77%	AXA Fiatalos Lendület portf.	
Átlagos infláció	5,90%		

Az önkéntes ágazati összehasonlítás a nagyszámú piaci szereplő és az áttekinthetőség miatt csak a nagyobb - 6 milliárd forint feletti - vagyonnal rendelkező pénztárakat tartalmazza. A 10 éves átlaghozam sorrendjében a VIT Önkéntes Nyugdíjpénztár Klasszikus portfóliója a 2., a Kiegyensúlyozott portfóliója a 3., a Növekedési portfóliója a 2. helyen szerepel! Szenzációs eredmény!

	Klasszikus jellegű portfóliók	2009. évi hozam	10 éves átlaghozam	10 éves átl. reálhozam
1	Életút Első Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	9,68%	8,71%	2,81%
2	Villamosenergia-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára - önkéntes pénztári ág	13,63%	8,39%	2,49%
3	Honvéd Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	11,42%	8,01%	2,11%
4	Mobilitás Nyugdíjpénztár	20,35%	7,48%	1,58%
5	OTP Önkéntes Nyugdíjpénztár	9,10%	7,18%	1,28%
6	Aranykor Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	11,75%	7,04%	1,14%
7	Generali Nyugdíjpénztár – önkéntes pénztári ág	11,17%	6,48%	0,58%
8	ING Önkéntes Nyugdíjpénztár	10,63%	6,47%	0,57%
9	AEGON Magyarország Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	9,87%	5,87%	-0,03%
10	Budapest Országos Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár**	10,82%	5,76%	-0,14%
11	AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	5,07%	5,17%	-0,73%
** csak két portfólió van, Bebiztosító és Aktív				

	Kiegyensúlyozott jellegű portfóliók	2009. évi hozam	10 éves átlaghozam	10 éves átl. reálhozam
1	Vasutas Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág*	18,23%	8,17%	2,27%
2	Életút Első Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	22,60%	8,14%	2,24%
3	Villamosenergia-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára - önkéntes pénztári ág	17,61%	8,10%	2,20%
4	ELMŰ Nyugdíjpénztár*	14,45%	7,67%	1,77%
5	Honvéd Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	19,83%	7,49%	1,59%
6	Allianz Hungária Nyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág*	15,20%	7,47%	1,57%
7	Postás Kiegészítő Nyugdíjpénztár*	13,87%	7,27%	1,37%
8	Erste Bank Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág*	13,69%	7,10%	1,20%
9	MKB Nyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág*	14,57%	7,04%	1,14%
10	Aranykor Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	17,06%	6,93%	1,03%
11	Mobilitás Nyugdíjpénztár	18,19%	6,75%	0,85%
12	OTP Önkéntes Nyugdíjpénztár	22,45%	6,59%	0,69%
13	ING Önkéntes Nyugdíjpénztár	20,43%	6,42%	0,52%
14	Generali Nyugdíjpénztár – önkéntes pénztári ág	15,65%	6,05%	0,15%
15	AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	14,69%	5,88%	-0,02%
16	AEGON Magyarország Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	15,03%	5,49%	-0,41%

* nincs választható portfóliós rendszer				
	Növekedési jellegű portfóliók	2009. évi hozam	10 éves átlaghozam	10 éves átl. reálhozam
1	Életút Első Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	23,99%	9,56%	3,66%
2	Villamosenergia-ipari Társaságok Nyugdíjpénztára - önkéntes pénztári ág	23,36%	8,23%	2,33%
3	AEGON Magyarország Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	26,79%	8,01%	2,11%
4	ING Önkéntes Nyugdíjpénztár	27,66%	7,37%	1,47%
5	Honvéd Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	25,70%	6,65%	0,75%
6	Mobilitás Nyugdíjpénztár	20,90%	6,58%	0,68%
7	Aranykor Országos Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	22,00%	6,50%	0,60%
8	Budapest Országos Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár**	17,85%	5,91%	0,01%
9	Generali Nyugdíjpénztár – önkéntes pénztári ág	36,20%	5,85%	-0,05%
10	OTP Önkéntes Nyugdíjpénztár	33,54%	5,36%	-0,54%
11	AXA Önkéntes és Magánnyugdíjpénztár - önkéntes pénztári ág	7,80%	3,77%	-2,13%
** csak két portfólió van, Bebiztosító és Aktív				

Forrás: PSZÁF

A nyugdíjpénztárak feladata, hogy a kockázatok vállalásával, azok optimalizálásával biztosítani tudják a befektetési időtávnak megfelelő hosszú távú eredményességet. A magyarországi befektetési szabályok liberálisak, amelyek kellő rugalmasságot biztosítanak a hosszú távú eredményesség eléréséhez.

VIT NYP
Igazgatótanácsa

Forrásanyagok:
Bedő Tibor: Stabilitás Pénztárszövetség negyedéves jelentései
Matits Ágnes: Hitelintézeti szemle cikk
VIT Nyugdíjpénztár 2009. évi beszámoló

Konferencia a bányászok jövőjéről

(Folytatás a 4. oldalról)

Görögországot az erősebb államok védőernyője menti meg a csődhelyzettől. Problémát jelent Európában, hogy a 2009-10-es időszakban a fiatal munkanélküliek aránya drasztikusan, 14%-kal növekedett. Görögországban, Spanyolországban, Franciaországban emelkedtek az állami hitelek, ami együtt járt az állami juttatások csökkenésével. Szükség van a pénzpiacok ellenőrzésére, csökkenteni kell a kiadásokat és a hasonló eseményeket meg kell előzni. Bányászati nyersanyagok Európában bőségesen állnak rendelkezésre. A nyersanyagtartalmakat jobban figyelembe kell venni.

Az ellátásbiztonsághoz nélkülözhetetlen az európai források kihasználása. A források 80 %-a barna- és feketekőszén. Az olaj és gáztartalmak végesek, és növekedik a nyersanyagok konkurenciája. India és Kína komoly importba kezdett. Közép- és hosszútávon a nyersanyagárak növekedése várható. A szén felhasználását nemcsak a jelenlegi árak kell meghatározni. Az olaj és gáz árnya Európában viszonylag magas, de kevés ország képes kitermelni. Kutatási programokra van szükség a széndioxid újrahasznosítása és megkötése érdekében.

A Lisszaboni Stratégia látványosan leírja az elvárásokat. Az EU-nak a szempontokat a bányászat fejlesztésénél is figyelembe kell vennie. A bányászat egy speciális iparág, nem lehet az egyik napról a másikra bányákat bezárni és megnyitni. Egyben regionális ágazat is, oda lehet vinni, ahol a nyersanyag található. A bezárások közvetlen szociális kihatással bírnak, befolyásolni tudja az adott térség gazdaságát.

Szükségessé vált a villamos energia-termelés fejlesztése, a szén is tiszta technológiává vált. A tárolási technológiák fejlesztéseket igényelnek. Számos

ország gázalapú erőmű beruházásokat kíván elindítani. Vita bontakozik ki a megújuló energiák hasznosításában. A napelemes technológia gátja a túl magas költség. A fa ára az elmúlt időszakban 10%-kal növekedett, aminek problematikája a papíriparban is érzékelhető. A CO2 tanúsítványok eladása, óriási kockázatot jelent. Az európai energiapolitikának támaszkodnia kell a szénkitermelésre. Modernizációra van szükség, ami hatékonyságnöveléssel jár.

Az EMCEF ismeri az összefüggéseket. Európa egy részének megvannak az adottságai, ami a megújuló energiaforrásokhoz szükséges. Európának szüksége van ipari alapokra, fenntartható ipari bázisra. Az Európai Bizottság és tagállamok egy része irreális alacsonyan határozzák meg a CO2 kvótákat. A környezetvédelmi problémákról nyíltan kell beszélni. Az import egy része környezetszennyező beruházások révén kerül a térségbe. A széndioxid tárolása támogatásért meg kell győzni a közvéleményt, hogy a társadalmi előnyök lényegesen nagyobbak, mint a kockázatok. A szociális partnereknek nemzetközi szintű párbeszédet kell folytatnia az európai szintű eszmerendszer kialakítása érdekében.

Témák:

2010. július 7-én döntés születik az 1407/2002/EK rendelet jövőjéről. A bányászat pénzügyi támogatása a tét.

Az EU 2020-as energiastratégiája,

klímacelemek meghatározása. A Lisszaboni Stratégia folytatása lehetne. Sajnálatosan nem szerepel az anyagban a hazai erőforrások kiaknázása.

Energia Road Map, amely 2050-ig lenne érvényes.

Jean Pierre Klapuch szakértő a projekt összehasonlító elemzésének bemutatása során elmondta: a kutatás egyértelművé tette, hogy a bányász ágazat, minden országban, gondban van. A bányabezárások következményei minden országban lecsapódtak a bányászokra és a társadalomra. A kérdőív az EMCEF-fel közösen került kidolgozásra, amelyet minden résztvevő ország megkapott, ezáltal kaphatunk teljes képet az ágazatról. Hét ország képviselői választottak a kérdőívre. Minden tagállamban csökkent a bányászati kitermelés és több köölaját kénytelenek importálni. Számos átszervezés történt az

iparágban, ami együtt járt a bányász munkahelyek elvesztésével. A szén három országban (Bulgária, Cseh Köztársaság és Németország) az acéliparban is hasznosítják. Magyarországon és Bulgáriában nem jelentős a termelés. Romániában az egy főre eső áramfogyasztás kisebb, mint az EU átlag, de még így is energiapazarlás a jellemző. A versenyképesség a legfontosabb tényező. Több beruházás is történt Spanyolországban, Lengyelországban és Bulgáriában, Lengyelországban új eszközök beszerzéséhez adnak támogatást. A gazdasági, foglalkoztatási szempontból helyi szinten rendkívül fontos szerepet kap az energiahordozó. Atomenergia kérdésében megosztottak az országok, Németország a jelenlegi rendszert kívánja meghosszabbítani, más országok erőmű építésében gondolkodnak, jellemzően 6%-os növekedést kívánnak elérni. A szakszervezeti részvétellel kapcsolatos kérdéssorra nem minden ország válaszolt. Németországban a döntéshozatal előtt kikérik a szakszervezetek véleményét, Spanyolországban szociális intézkedéseket vezettek be. A szerkezetátalakítás és nyugdíjreform témáiban jellemzően tripartit érdek egyeztetést folytatnak az államok. A szakszervezetek az adott ország törvényeinek megfelelően vesznek részt a tárgyalásokon. Mindenhol nemzeti szintű hatékony párbeszédre van szükség. Az állami támogatásokat a jövőben is folyósítani kellene. A szén napjainkban is alkalmazott nyersanyag, és e szerepét szükséges, hogy megőrizze. A szerkezetátalakítási folyamatok folytatódhatnak, lényeges a szakszervezetek részvétele.

A jövőben elengedhetetlen a szociális párbeszéd, a kutatási és fejlesztési tervek elősegítése és a társadalmi párbeszéd. A szakszervezeteknek fontos szerepe lesz a stratégiai tervek kidolgozása során.

Reinhard Reibsch összefoglalta a konferenciát, kitérve annak eredményeire. Mint mondta, a konferencia újfajta megközelítési lehetőséget mutatott az európai szociális partnerekkel a bányászat jövőjével kapcsolatban. Az elmúlt időszakban a munkahelyek megvédése érdekében kellett harcba szállni. A konferencia során a résztvevők azt vizsgálták, hogyan lehet hosszú távon gazdasági, ipari politikát befolyásolni. A projekt során az országok leírták és beszámoltak a nemzeti bányászatukról. Egyértelműen kiderült, hogy a bányászatot hosszú távon kell képviselniük. A projekt és a konferencia eredményeit hozzáférhetővé kell tenni mindenki számára, az EMCEF segít feldolgozni az eredményeket. A többi iparággal – feldolgozóipar, gépgyártás - együtt meg kell találni az összefüggéseket A szociális párbeszédben és a nemzeti egyeztetések során beszélni kell az ágazat sorsáról. Szükséges lenne megfigyelőközpont, monitoring iroda létrehozása is, amely lehetőséget biztosítana egységes információbázisra, valamint gyors adat és tapasztalatcserére. A Nyilatkozatot rövid határidőn belül szét kell küldeni, az országok a lényegi észrevételeiket fogalmazzák meg, ne a stilisztikai szempontok vizsgálata kerüljön előtérbe. A 2020-as Nyersanyag-politikai Stratégia CO2 kibocsátását 20%-ról 30%-ra kívánja csökkenteni. Az EMCEF nem támogatja a kezdeményezést.

Rabi Ferenc zárszavában értékelte a konferenciát: egyértelműen kimondható, hogy ez a három nap hozzájárult az európai bányai fejlődéséhez, új folyamatok indultak meg. Európában és a nemzetállamokban újra kell gondolni a bányaiar megítélését. Szükség van a jövőben is az ehhez hasonló nemzetközi tapasztalatcserékre.

Beóthy-Fehér Szabolcs

Ülésezett a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság

„A BÁPB ülés egyetlen napirendi pontja a Vértesi Erőmű Zrt és a Márkushelyi Bánya bezárása volt. Az ülés végén bejelentésre került, hogy a 2010. június 14-i demonstráció elmarad, mivel a június 15-i Vérti Közgyűlésen nem tűzik napirendre az erőmű és a bánya bezárását.” (Hír a BDSZ honlapjáról)

2010. június 9-én, a BDSZ országos elnökségének üléséről érkeztek a BÁPB munkavállalói oldalának tagjai a megbeszélés színhelyére a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Margit körúti székházába.

Rabi Ferenc, a szakszervezeti oldal vezetője, az ülés levezető elnöke, bevezetőjében ismertette az összeívetelt célját, s jelezte, hogy a szakszervezeti álláspontra, észrevételekre kapott válaszok határozzák meg az érdekképviseleti lépéseket, az MVM székháza előtti demonstráció megtartását.

A bevezetőt követően Dr. Gerse Károly, az MVM vezérigazgató-helyettese többek között szolt a VE Zrt továbbműködtetésének feltételeiről, a szervezeti átalakításról, létszámleépítésről, az MVM által történő finanszírozásról, befektetők kereséséről. Elmondta, hogy ha az előbbi feltételek megvannak, akkor lehet tárgyalni az Európai Bizottsággal a szénfíllér további biztosításáról. A Társaság enyhén veszteséges, s ezzel nem felel meg a kormányzati határozatnak, amely önfenntartást irányzott elő. beszélt a tavalyi előtlen áramvásárlási szerződések következményeiről, a folyamatban lévő perekről, amelyekben meg kell egyezni a felekkel. Kijelentette, hogy bár az oroszlaní távhőszolgáltatást meg kell tartani, de a bányászati tevékenység a jelen körülmények között nem tartható fenn. Arra, hogy

más döntés szülessen, az Európai Unió adhat más utasítást.

Dr. Havelda Tamás bányászati igazgató az MVM állásfoglalásának pontjait vette sorra, cáfolva annak megállapításait. Többek között rámutatott arra, hogy a kereskedelmi perek nélkül a VE Zrt rentábilis. Értetlenségének adott hangot, amiért a bánya bezárását ez év végére tervezik, holott a működést tovább is biztosító kormányhatározat még érvényben van. Felvetette, hogy a VE Zrt vezetése a munkavállalóktól várja, hogy mondják el, mit szeretnének, holott a dolog fordítva van. Egyébként pedig a dolgozók dolgozni szeretnének, ez ilyen egyszerű. Ha nincs szénfíllér – idézte a bányai igazgató az MVM vezérigazgatóját -, olcsóbb lesz a lakossági áram. Ez nem igaz – szögezte le Havelda Tamás -, mert egy új, drágábban termelő léphet be a rendszerbe. Végül azt kérte, hogy készüljön egy alapos, realis számításokon és számokon alapuló tanulmány.

Dr. Zoltay Ákos, a BÁPB munkaadói oldalának vezetője optimizmusának adott hangot, mivel az új kormány törekvései szerint az importot vissza kívánják szorítani. Ez arra enged következtetni, hogy a Vértesi Erőmű Zrt-nek tovább kell működnie. Az itt is elhangzó információk szerint a társaság a külső körülmények okán látszik bedőlni. Arra kellene rávenni a kormányzatot, hogy ezeket a külső körülményeket kezelje, hogy a VE Zrt tovább működhessen.

Rajnai Gábor, Oroszlány polgármestere a VE Zrt bezárása kapcsán kifejtette annak, a városra nézve hátrányos következményeit. Ugrásszerűen megnőne a munkanélküliek száma, hiszen a település és környék nem képes ilyen nagy számban új munkahelyeket létesíteni. Veszélybe kerülne a város

távhő-ellátása. Oroszlány elesne attól az iparüzési adótól, amely a költségvetés jelentős részét adja. Elmondta a polgármester, hogy a város büszke a bányászatra, melynek működését ők is 2014-ig remélik. Együttműködnek mindenkivel, aki számukra kedvező megoldásra törekszik.

Rabi Ferenc, hozzászólásában leszögezte: amikor a Magyar Villamos Művek megvásárolta a VE Zrt-t állami tulajdonból a hatályos kormányhatározat ismeretében azt is vállalta, hogy életben kell tartani és működtetni a Társaságot 2014-ig! A munkavállalók meghozták az áldozatot, amikor a hatékonysági intézkedések folytán elszenvedték a létszámcsoökkentést. Az MVM nincs kényszerhelyzetben.

Menedzsmentjének kijelentését, miszerint a bánya szociális foglalkoztatóként működik, visszautasítjuk! A 250 Ft/gigajoule ár olcsó. Ami a szénbányászat szerkezetátalakítási támogatást illeti, erre az EU 1407-es rendelete ad lehetőséget. A beadáskor 2014-ig kértük a működést, tehát ez a dátum már akkor mindenki számára nyilvánvaló volt. A követelésünk jogos. Mi 2020-ig szeretnénk érvényben tartani a 1407-es rendeletet. Az a vád – mely szerint az MVM igazgatósági ülés után a szakszervezetek nem cáfolták a számokat – nem áll meg, hiszen nem kaptunk semmiféle írásos anyagot, ami alapján állást foglalhattunk volna. A munkavállalói oldalról lényeges szempont, hogy a dolgozók 2014-ig tervezték a munkájukat. Ehhez igazították a ledolgozandó műszakszámukat. Mivel semmilyen konkrétum nincs, nem tudunk mit mondani az embereknek a jövőjüket illetően. A bányásznyugdíjat nem lehet pénzzel megváltani. Más lehetőség pedig nincs a földalatti munkára. Véleményünk

szerint el kell húzni a folyamatot, hogy át lehessen gondolni, és a munkavállalók érdekében el lehessen rendezni ezeket a dolgokat – fejezte be hozzászólását Rabi Ferenc.

Gál Rezső, az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének elnöke, aki meghívottként vett részt az ülésen, az információhiány hátrányairól szolt. A szakszervezetek nem kapták meg az igazgatósági előterjesztést, ezért nem tudtak véleményt kialakítani. Ezt felvették az illetékeseknek, de választ azóta sem kaptak. Milyen elvek alapján folyik a szociális párbeszéd? Ugyanaz a probléma jelentkezik megint. Ha 15-én a közgyűlés a végelszámolás melletti döntésre készül, miért nem kaptunk erről semmilyen anyagot? Ha az MVM a kormánynak készít dokumentumokat, azokat mi miért nem kapjuk meg? Szülessen álláspont arról, hogy megkaphassuk a kormánynak készített anyagokat, mert csak így tudjuk megvitatni, kérdéseket feltenni. AZ EVDSZSZ is azt képviseli, hogy a bánya 2014-ig működjön, hiszen arról hivatalos, érvényes kormányhatározat van. Mindkét szakmakultúra jogos igénye, hogy ezt betartsák.

Dr. Katona Gábor, a Magyar Bányászati és Földtani hivatal elnökhelyettese, nehezményezte, hogy a kormányzati oldalt, rajta kívül, senki nem képviseli, ő pedig, mivel az MBFH a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium alá tartozik, nincs döntési helyzetben. Ásványanyag-oldalról indokolt a bánya továbbműködtetése, amely biztonságos, s feltárt szénvagyon alapján perspektivikus.

Dr. Gerse Károly, reagálva néhány hozzá intézett kérdésre, elmondta, hogy készült hosszú távú üzleti terv arra az esetre, ha hosszabb távú a

továbbműködés. Az uniós tagság kényszerítő hatású és ez megszabja a mozgásteret is. A munkáltatói oldal azért várja a munkavállalók véleményét, mert ha felszínre hozza a problémákat, azok könnyebben orvosolhatók. (Pl. a hiányzó műszakok ügye).

Téglás József a Dunántúli Villamosenergia-ipari Szakszervezet elnöke kezdeményezte, egy olyan egyeztető fórum létrehozását, amely alaposan feltárja a problémákat és javaslatokat tesz azok megoldására.

Rabi Ferenc négyponos határozati javaslatot terjesztett be:

A két oldal megegyező véleményen van a 2014-ig történő működtetést illetően. Tulajdonosi szándék esetén megteremthetők a működtetés feltételei.

Az elhangzott informális bejelentések alapján a BÁPB kibővített ülése tudomásul veszi a 2010. június 15-re tervezett VE Zrt közgyűlési döntések elhalasztását. A tulajdonostól igényeljük, hogy a VE Zrt jövőjéről vonatkozó anyagokat kapjuk meg és igényeljük, hogy érdemi párbeszéd alakuljon ki a döntés meghozatala előtt, amelyben a munkáltatói és munkavállalói oldal álláspontja is megjelenik.

Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a kormányzati meghívottak az ülésen nem tudtak megjelenni.

A BÁPB határozottan kéri, hogy a helyi szociális párbeszéd és üzemi tanácsi lehetőségek mellett folyamatosan működjön a VE Zrt Konzultációs Fórum, amely a kormányhatározat gyakorlati végrehajtására alakult. Javasoljuk ennek kibővítését kormányzati és helyi önkormányzati képviselőkkel.

A Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság a határozati javaslatot egyhangú szavazással elfogadta.

H.I.P.

2. Komlói Bányásztalálkozó

Komló Város Önkormányzata, a Komlói Bányász Nyugdíjas Szakszervezet és a Honismereti és Városszépítő Egyesület szervezésében került sor az immáron hagyományos 2. Komlói Bányásztalálkozóra, Komló és környéke bányászeit találkozója, 2010. május 28.-án.

A szervezők közös megegyezéssel a találkozó teljesen nyíltá tételéről döntöttek, hiszen városunk bányász társadalma településünk történeteinek szerves része, mely a közös értékekben, ünnepeinkben, gondjainkban sosem különült el a pátriánk közösségétől. Intézmények, gazdasági egységek, civil szervezetek, hatóság együttműködése teljes mértékben hozzájárult a találkozó sikeréhez, méltóságához. A környék erdszékeinek csatlakozása szakmai kapcsolat okán is, de a „Jó szerencsét” Mecseki Bányász Emlékút útvonala első állomáshelyének, Kossuth I., II. aknák emlékhelyen kialakított szabadidős park munkáiban való részvétellel a jövő, a közös gondolkodás, együttműködés lehetőségét szolgálta.

A találkozó történéseinek sora az összegző mérlegelés mindkét serpenyőjébe tett tartalmat. Az egyik serpenyő visszatérő motívuma a bányászmult volt, a másikba igyekeztünk jelenre-jövőre utaló súlyokat elhelyezni. A város dinamikus fejlődését biztosító szénbányászat okán a foglalkoztatás, munkásellátás, lakásépítési, egészségügyi ellátás, szakoktatás, közművelődés, sportolás, üdülési lehetőségek komplex biztosítása-szervezése evidens volt. De a város a bányabezárások után is élni akart, így a másik serpenyőbe a fejlődő város eredményei és a mai nap eseményei sorakoznak.

Páva Zoltán polgármester bányászokat, erdszékeket, jelenlévőket köszöntö megnyitóját után, Vida János igazgató (Fűtőerőmű Zrt), bemutatta a néhai Zobák-akna területén felépített, bioenergiával működtetett fűtőerőmű blokkot, melyet helyszíni bejárás követett. A volt nagyüzem, Zobák-bánya és a területén felépített új fűtőblokk kontrasztjának vegyes érzelmei után –nem vitatva a fűtőblokk érdemeit- Pozsár Sándor Kft. igazgató fogadott bennünket a KOKÓ Kő- és Kavics-bányászati üzemben. A program üzembejárás és a legfontosabb kőbányászati tevékenység, a kőzet-robbantás megtekintése volt. Igen meggyőző, hogy a szigorú környezetvédelmi előírások betartása mellett is kiemelkedő termelést produkálnak.

Terveink és reményeink szerint kiépül a 130 km hosszú, „Jó szerencsét” Mecseki Bányász Emlékút, Hidastól a pécsi Lámpás-völgyig. A komlói szakasz ennek szerves része, melynek I. állomáshelye, pihenője lesz a mai napon felavatott szabadidős park. Az avatáson résztvevőket, a megvalósulást, praktikus kialakítást, Kovács Árpád, Komló Bányászati nagyüzem vezetőkönyvelője és több ezer túra kilométert lábaiban tudó természetjárója köszöntötte. Gondolatait a „Hétdomb Természetbarát Egyesület”elnöke, Óri Zsuzsanna szötte tovább, a turisztikai lehetőségek ismertetésével. Az ünnepélyes percek után az erdszékek egy meglepetés ebéddel lepték meg a nagy melegben kissé fáradni látszó bányászokat és vendégeket.

A délutáni program a polgármesteri hivatal nagytermében folytatódott a mecseki bányászokdás jövőjéről szóló gondolatokkal. Verbóci József a Calamites bányavállalkozó Kft. ügyvezetője a kelet-mecseki terület széntermelésbe vonásának közeli lehetőségét ismertette. A nemzeti vagyon közkincsé változtatásával -230 millió tonna jó minőségű szén leművelésével - megoldást kínált a térséget sújtó munkanélküliség enyhítésére, ipartelepítésre.

Városunkban a bányászat, a jelen bányász társadalom szervezett képviselője a Komlói Bányász Nyugdíjas Szakszervezet. Legfontosabb feladatunk, vállalkásunk, közös értékeink megőrzése, hagyományaink tisztelése, ápolása. Ebben a cselekvésben szervezetünk tagjai mellett természetesen számíthatunk városunk lakóira, mindazokra, akik segítő, támoga-

tó szándékkal ügyünk mellé állnak. Úgy gondoljuk, hogy a jelen példamutatása a múlt megismerését, elismerését jelenti. Ez pedig magában hordozza az újakezdés lehetőségét, reményét! A 2009. évi, 1. Komlói Bányásztalálkozót követően „bányász társadalomért cselekvő” ember elismerést alapítottunk, melyre a találkozó közti időszakban a bányászokkal közösséget vállaló, múltunkat ismerő, jelenünket, reménybeli jövőnkét tisztelő, hagyományaink ápolását segítő embereket jelölünk. Jelöltjeink közül a bíráló grémium első alkalommal az elismerést és a kísérő jelképeket –bányászfokos, bányászorsó- Jégl Zoltán alpolgármesternek adományozta!

Településünk civil szervezetei vállalták a résztvevők szórakoztatását, így a Városház téren egymást követték a kulturális műsorok és a Honismereti és Városszépítő Egyesület bányászahagyományt idéző, zsíros kenyér hagymakarikával, kinálta.

20 órakor a Városház térről indult a nap legjelentősebb eseménye, a körmenet. Bányászlámpás felvezetéssel, egyenruhás bányászok soraival felvonuló menet első megállója a „tettre kész vājár” szobránál volt. A szobor az egykori Kossuth Bányászati irodaépülete elől lett áthelyezve a város központjába, ahol az erőt sugárzó alkotás jelentősen átformálja a belváros közmvéledési arculatát, esztétikai értelemben is új életet lehel a körülötte lévő tér szerkezetébe.

A szobornál Nagy Ferenc komlói bányász emlékezett: Most én, egyike azon bányászoknak, akik több évtizeden keresztül itt dolgoztunk a föld alatt, személyes emlékeim között tartom számon a tettere kész vājárt és köszönöm, hogy méltó helyére került. Aki a városba jött, azt minden a bányászatra emlékeztette. Látnyos volt a kötélpálya, a szénosztályozó, az altáró, kigyózó vonatszerelvények a szénnel rakott vagonokkal, füstölő palahá-

nyók, az erőm hatalmas kéményei és az acél aknatornyok. Az elfogadott köszönet a Jó szerencsét! volt. Aztán 2000-ben bezárultak a bányák, betömedékeltek az aknákat, eltűntek a gyárak, üzemek, végleg ledőltek az aknatornyok! De szerencsére vannak még a múlttal elkötözött emberek, akik szívükön viselik a lakókörnyezetük sorsát és ragaszkodnak a még fellelhető értékek megőrzéséhez és annak méltó védelméhez. Így lehetünk tanúi e szobor áthelyezésének, egy olyan alkotás városunk központjába helyezésével, mely remélhetően még sokáig emlékeztet Komló múltjára és azokra a vājárookra, szakemberekre, akik méltán írták be nevüket a bányászat történetébe – fejezte be köszöntőjét.

Kiss László református lelkész a múltira emlékezve, jelent értékelve, jövőben bizakodva megáldotta és felszentelte a megérdemelt helyére került „vājárt”.

A körmenet útját folytatva a volt csillesoron átsétálva megkoszorúzta a bányász emlékművet, a komlói bányászat története során hősi halált halt bányászok emlékhelyét.

Innen, fáklyát gyújtva visszaérkeztünk a Városház térre, hogy meghallgassuk bányásztársunk, Dr. Turza István bányamérnök, találkozóunkat értékelő zárszavát, összegzését:

A mérleg serpenyőibe tettek között súlyozva azt az utat jelölöm meg támogatóknak melyen a közelmúltban elindultunk.

A mögöttünk lévő évtizedben elmulasztottak szinte pótolhatatlanok, de megmaradt értékeinkkel gazdálkodva, a jelen tudását hozzáadva cselekedjünk, folytassuk a mérleg serpenyőinek kiegyenlítését.

Tisztelt Komlóiak! Szerencse fel! Vizszontlításra a szeptemberi bányásznapon és a 3. Komlói Bányásztalálkozón!

Rendezvényünk a Magyar Himnusz hangjaival fejeződött be.

Kőszegi Ernő
MBSZ komlói elnök

Törvénysértő elektronikus hirdetések

Jogerős ítéletben mondta ki a Fővárosi Bíróság a napokban azt, hogy az üdülési csekk adás-vételére vonatkozó elektronikus hirdetések gazdasági reklámnak minősülnek. A hatályos jogszabályok alapján a gazdasági reklám közzétételéje felelősséggel tartozik az internetes oldalon közzétett hirdetés tartalmáért. Mivel az adó- és járulékos kedvezményre támogatott üdülési csekk névre szóló, így annak eladását vagy megvételét a törvény tiltja, tehát az adás-vételre vonatkozó hirdetések törvénysértőek.

A Bíróság elutasította az elektronikus hirdetést megjelentető szolgáltatók azon álláspontját, melyben az elektronikus kereskedelemre hivatkozva nem akartak felelősséget vállalni a hirdetések tartalmáért.

A bírósági ítélet alapján az elektroni-

kus hirdetési lapokat üzemeltető szolgáltatók a jövőben vélhetően már a megjelenés előtt kiszűrnek az üdülési csekk törvénytelen adás-vételét tartalmazó kezdeményezéseket. A közel kétmillió hazai munkavállaló és családtagjaik, valamint tizenötezer belföldi szolgáltató számára további megerősítést nyert az üdülési csekk rendszer szabályszerűsége.

A fent említett nemzetközileg is jelentős jogerős ítélet túlmutat a konkrét eseten, és várhatóan átrendezi az elektronikus hirdetések kialakult hazai gyakorlatát. Kedvező hatással lehet azon termékek forgalmazására, melyek márkája védjegyyoltalom alatt állnak.

Budapest, 2010. május 28.

Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány

Nógrádi-borsodi bányászok találkozója

Közel 10 esztendeje annak, hogy a nógrádi és a borsodi nyugdíjas bányászok szakszervezeti bizottságai elhatározták, hogy évente találkoznak tapasztalataik megbeszélésére, a jó gyakorlatok kölcsönös hasznosítására. Akkor úgy állapodtak meg, hogy a találkozó helyszíne évente változik: egyszer Salgótarján, máskor meg Kazincbarcika és térségével ismerkednek. Május elején a Kovács István vezette Borsodi Bányászok Szakszervezeti Klubjának képviselői látogattak Salgótarjánba, ahol a legtöbb régi ismerősként, barátsággal üdvözölték egymást. Rákos József, a bányásznyugdíjasok Nógrád megyei bizottságának elnöke és Kovács István egyetértettek abban, hogy a közös munka, amely a borsodiak 13 és a nógrádiak 12 alapszervezetében folyik, a jó tapasztalatok és a bányászatban, a nyugdíjasok élethelyzetében, a szervezeti életben jelentkező gondok is azonos módon érintik őket, s ez szükségessé teszi a közös gondolkodást, egymás jó tapasztalatainak hasznosítását a továbbiakban is.

Ezek után kötetlenebb program következett: a csoport a szomszédos Szlovákiába, Fülekre látogatott. A bányászok „felhagytak” a több mint 750 esztendő vár falaira, majd a Magyar Községi Házban –

Eibner Róbert önkormányzati képviselő segítségével – ismerkedtek a ház és Fülek történetével. A nagyjából a várral egyidős város legnagyobb gondja az ipar, a mezőgazdaság visszafejlesztése, s az ezt kísérő magas, 25-30 százalékos munkanélküliség. Ebből adódik az önkormányzat legfontosabb feladata is, a munkahelyteremtés. A város több mint 10 és félezer lakójának mintegy 70 százaléka magyar ajkú. A civil szervezeteknek jelentős részük volt a magyar ház létrehozásában, amely 2007-től a CSEMADOK tulajdona. A ház gazdasági programot, rendezvényeket sorát szervezi, amelyek között kulturális, hagyományörző, turisztikai és sport rendezvények egyaránt találhatók. A 25-30 polgári társulás itt tartja összejöveteleit is, s „házigazdaként” emlékekkel, régi, szép tárgyakkal, kézimunkákkal és fotókkal díszítették közös otthonukat. Az önkormányzat anyagiakkal is támogatja civil szervezetek városához kötődő programjait. Salgótarjánban még egy kis baráti beszélgetésre ültek le a vendégek és a vendéglátók, amelynek végén megszületett a megállapodás: jövőre Kazincbarcikán találkoznak. Mert a barátság évről-évre erősebb és vélhetően hasznosabb lesz.

V. G.

Elkészülőben másfél év után

Tisztelt Munkatársaim! Amikor 2009 januárjában elvállaltam ezt a megbízást, pontosan tudtam, hogy hálátlan, de megkerülhetetlen intézkedések kötődnek majd ahhoz az időszakhoz, amely az én tevékenységemhez fűződik. Vállaltam, mert bíztam abban a sok évtized alatt megszerzett és más ugyancsak bonyolult helyzetben kipróbált szakmai tapasztalatban, amellyel a hátam mögött segítségére tudok lenni mind a tulajdonos állam, mind a munkavállalók érdekeinek az érvényesítésében. Az én megítélesem szerint vezetőtársaimmal együtt megfeleltünk ennek a kettős - gyakran egymással szemben álló - feladatnak, sikerült a kritikus időszakban a rendkívül kényes egyensúlyt megtalálni. Mások is így látják vajon? Erről talán a krónikák mondanak egyszer ítéletet.

A stílus, ami szándékaim szerint érvényesült, magában hordozta a kíméletlen szembenézést a lehetőségekkel vagy éppen azok hiányával, a kölcsönös megbecsülésre épülő őszinte párbeszédet, a felelősség tudatos vállalását.

Helyzetünk értékeléséhez azonban gyorsan hozzá kell tenni, hogy a Vértesi Erőmű gazdasági racionalitási eszközeivel bizony már sok esztendővel korábban sem volt képes saját sorsát irányítani, s nem volt ez másként ebben a másfél évben sem. Következésképpen vala-

mennyien köszönettel tartozunk annak a politikai támogatásnak, amely segített a cég körül halmozódó szociális gondok megoldásában központi/állami források átcsoportosításával.

Helyzetünket példátlan módon nehezítette a globális recesszió energia-szektorra sújtó hatása, amely történelmi mélypontra taszította a villamos energia piaci árát. Mindezt tetézte egy felelőtlen szakmai döntés anyagi terhe, amelynek valóságos mértékét igazán még nem is ismerjük. Törekvéseinket az erőmű jövőjének megteremtésére az iparág beruházásainak a megtorpanása ellehetetlenítette. Tevékenységem legnagyobb fogyatékoságának éppen azt tartom, hogy nem sikerült elindítani a jövő kitorési pontját jelentő, a dunántúli térség meghatározó, hulladékfeldolgozásra épülő, korszerű energia bázisát a Vért telephelyen.

Tisztelt Munkatársaim! Én szép emlékekkel távozom, értelmes munkát végeztünk együtt, becsülettel és emberséggel viszonyultunk a gondokhoz - és ami a legfontosabb - egymáshoz is. Őszintén köszönöm a támogatást, a tiszteletet, az őszinteséget, amit kaptam Önöktől, és csak remélem, hogy hasonló emlékképet hagyok hátra saját magamról is.

Tisztelettel kívánva jó egészséget mindenkinek!

Dr. Szabó Pál

A bányász technikai és társadalmi hagyományörzés

Bányász-útikalauz Pécs és környékére

A baranyai ásványok, kőzetek ismeretében több bányászati ágazat telepítette le szakszemélyzetét, fejlesztette bányászatát. A legjelentősebb két ágazat, a szén- és uránércbányászat felszinformáló és településalakító múltja máig meghatározó a területen. A szénbányászat 2004-ben, az uránérc-bányászat 1997-ben hagyott fel a termeléssel. Emlékeit megőrzendő, a pécsi Mecsek Egyesület alapításában a Mecsekérc Részvénytársaság, a Mecseki Bányavagyon-hasznosító Részvénytársaság, a Pannonpower Részvénytársaság Pécs megyei várostámogató együttműködésével 2001-ben létrejött a Pécsi Bányáztörténeti Alapítvány. Az Alapítvány és a Pannonia Könyvek szerkesztőségének gondozásában Bányász útikalauz jelent meg, amely Pécs és környéke bányalétesítményeinek, eseményeinek emlékét örökíti meg 250 színes oldalon, 12 fejezetben, angol nyelvű kísérszöveggel.

A pécsvidéki bányászat emlékei megörökítésére korábban is voltak kezdeményezések. Értékes források a Társaság időszakos (gyűlésekre, kiállításokra) készült képes kiadványai vagy a bányász-munkásmozgalommal kapcsolatos emlékhelyek összeállításai, a Mecseki Bányász egykori gyűjtése. A JPTE Közművelődési Tanszékén utóbb a Felnőttképzési Karon több diplomamunka született a bányavidék bányász-emlékeiről, látnivalóiról, a megteendő útvonalakról. De ilyen, az elérhető és megörökített emlékek kalauzolására alkalmas, közel teljes gyűjteményre eddig nem volt példa. A kötet Bevezetésében Szirtes Béla méltán írhatta, hogy hiánypótló és méltó munkát adnak át az olvasónak, tisztelettel emlékezve a bányászat teremtő korszakára. A kiadvány értékes része a bányászat történeti irodalmának és a technikai turisztika kibontakozó európai méretű folyamatának.

A szénbányászat 1852-ben, a DGT (Első Duna-gőzhajózási Társaság) telekvásárlásaival indult meg és az 1930-as évekre európai színvonalú bányászat működött Pécs térségében. Idővel az összes Pécs környéki bánya a DGT fennhatósága alá került. 1938-ig a mecseki szénbányászatot és a hozzá kapcsolódó iparágakat az ausztriai központtal rendelkező, tőkeerős, a

kor legmagasabb színvonalán működő, kiterjedt gazdasági, kereskedelmi és politikai kapcsolatokkal rendelkező nagyvállalat irányította. A bányák 1938 után német birodalmi tulajdonban, 1944-től, mint hadizsákmány előbb szovjet birtokban majd magyar-szovjet vegyesvállalatként (MESZHART-Magyar Szovjet Hajózási Részvénytársaság) működtek. 1953-tól magyar állami tulajdonban folytatódott a szénbányászat.

Az 1900-as évek elejétől feltételezett majd kutatásokkal igazolt uránérc bányászata 1954-ben Kővágószőlős határában kezdődött és dinamikus építkezésekkel (bányaüzemek, a pécsi Uránváros) folytatódott. A kezdetben magyar-szovjet vegyesvállalat majd önálló magyar uránércbányavállalat jelentősen hozzájárult a város és környéke fejlődéséhez.

Ezen és erre a területre állították össze a Pécsi Bányáztörténeti Alapítvány hagyománymentő szakértői a Bányász útikalauzt. A jól használható, a látnivalókat célszerű rendezettségben felsoroló kalauz a városból kiindulva igazítja el az érdeklődőt az érdemi látnivalókhoz (107 emlékpont).

A Bányász útikalauzban a szénbányavidék régebbi elnevezéseivel is találkozunk (187-194). A külföldről betelepültek a Monarchia fennállása alatt megtartották eredeti állampolgárságukat, az első világháborút követően azonban magyar állampolgárokká váltak. Az 1930-as évek névmagyarosítási hulláma idején a bányászok közül sokan a magyar állampolgárság mellé magyar nevet is választottak. A névmagyarosítás idején a DGT idegen telepnevei is megmagyarosodtak. 1937-ben a mecsekszabolcsi Rigli-telep helyett György-telep, Judenburg helyett Ferenc József-telep, Somogyon Henrik-telep helyett Somogybányatelep lett az új elnevezés. Vasason is megváltozott a három bányásztelep neve: a Licht-telepből Ligettelep (a Licht-akna melletti telep), a Wiesner-telepből Vasas-bányatelep, a Thommen-telepből Flórián-telep lett. A társasági lakótelepek nem magyar hangzású neve is megváltozott, így lett Ullmann-telepből Erzsébet királyné emlékeztére Erzsébet-telep, Cassian-telepből pedig a bányászok védőszentjéről Borbála-telep.

A jól válogatott képanyaghoz lényegre törő magyarázatok párosulnak.

A szerzők: Bíró József: Vasas, Mendly Lajos: a Belváros és Uránváros, Szabolcs bányakerület, Pálffy Attila: Pécsbánya és Somogy, Pusztafalvi Gábor: Pécsujhegy, Sallay Árpád / Berta Zsolt, Keresztény Zsolt, Kulcsár László, Varga Mihály/ : Kővágószőlős, Sallay Árpád : /Keresztény Zsolt, Németh Gábor/: Bakonya, Sallay Árpád /Németh Gábor, Ulrich Károly/: Kővágótöttös, Sallay Árpád /Ulrich Károly/: Cserkút, Schaller Károly: A keleti városrész épületeit, emlékköveit, tábláit és a ma már a bányavidéken hallható bányász-toronyzene színtereit mutatják be.

A fejezetenként különböző színű oldalak jó keretbe foglalják a szakszerű utvezetést. A látnivalók tervezéséhez célszerű ajánlás a Bányász lakótelepek, városrészek közterületek fejezet (Bíró József, Pálffy Attila, Pusztafalvi Gábor, Sallay Árpád műve) majd a Pécsi bányászstéták ismertetése (Szirtes Béla munkája), amely távolságban és időben egyaránt megvalósítható útvonallal a látnivalók pontosításával gazdagítja az utakat választó élményeit a hajdani bányászatról és emlékei megőrzéséről. Az 1852-től szerveződő bányásztársadalom politikai tevékenysége számos helyen volt fellelhető, ezek egy része – egyre fogyóan - máig megtalálható. Ebben a kötetben is szerepel néhányuk. Az elvesztett emlékek között tartjuk számon a mecseki szénbányászat kétszáz éves évfordulójára Vasason felállított, mára elpusztított emlékművet- érdemes lett volna legalább egy képpel tisztelni az annak idején nagy ünnepélyességgel felavatott, a kezdetekre emlékeztető alkotásnak.

A Pécssett tartandó XIII. Európai Bányász- Kohász Találkozó részvevői (a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa Program keretében) meggyőződhetnek arról, hogy Európa e részében is számon tartják az évszázados bányászat történeti emlékeit. A Mecsek azonban komlói és északi területein is gazdag bányászemlékekben, amelyek megismeréséhez sokat segíthet egy újabb Bányász útikalauz már a Komló és az északi bányavidék címmel.

K.B.

Művelődés a Dorogi-szénmedencében

Ladányi András: „Bányász vagyok, ki több nálam”

Ladányi András, új könyvében, amelynek címét középkori bányászdalból kölcsönözte, a Dorogi-szénmedence bányásztelepüléseinek művelődési hagyományait, e hagyomány őrzésének folyamatában látható jeleit tárja fel tényközlő, elemző beszélgetésekben, amiket egykori és jelenlegi településvezetőkkel, művelődésiház-igazgatókkal, karmesterekkel, képzőművészekkel folytatott. „Az is kiderül – írja a könyv bevezetőjében –, hogy mennyire elevenen éltek és beágyazódtak a bányászahagyományok a közösségek tudatába. A bányabezárások utáni úr is megtapasztalható, amikor munkahely és támogató nélkül maradtak a bányásztelepülések és bennük a művelődési házak. A bányásziskolák kiütkeresése, élni akarása, kitorése az elszigeteltségből szintén látható. A rendszerváltozás és az azzal járó előnyök, és persze az átalakulás keservei is kiolvashatók a beszélgetésekéből.” Ladányi – a könyvben nyilatkozóknak mondandója által – nyomon követi, hogy mi történt a Dorogi-szénmedencében először Rückerschuss Antal Ruhr-vidéki bányász által a csolnoki bírótól kért széntermelési engedély kiadása (1781) óta a környék bányaműveléséhez kapcsolatos

kulturális élet kibontakozásában.

Különleges hangsúlyt kapnak a művészetekkel, a társadalmi programokkal kapcsolatos kérdések és tények a könyvben szereplő harminc interjúban. Annavölgy, Csolnok, Dorog, Mogyorósbánya, Sárísáp, Tokodaltáró települések bányászainak hétköznapijai és ünnepei említődnek meg azon lakosok, polgármesterek, egykori tanácselnökök, közművelődési szakemberek, könyvtárosok, pedagógusok, művészek által, akik – úgy szervezésben, mint személyes közreműködésben – közvetlen részesei voltak a települések kulturális életének. Hullámhegyek és hullámvölgyek jellemezték ezt a területet is, mint annyi minden egyebet a térségben. A művelődési otthonok és egyéb létesítmények építése, üzemelése, felrendelése, majd átalakulása jelentős befolyással bírt a települések lakosainak, az ott élő és dolgozó bányászoknak szellemi és érzelmi fejlődésére.

Az interjúkötet befejező részében Wágner Ferenc, a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány és a dorogi Bányász Szakszervezeti Szövetség elnöke foglalja össze a bányász kultúrát szolgáló alapítvány múltját, jelenét és jövőbeni céljait. Bár az interjú címe – A

Dorogi-szénmedence végnapja – baljóslatúan hangzik, mégis arra enged következtetni, hogy a megváltozott körülmények között is van remény a bányász hagyományainak tartós ápolására, távlati célok elérésére.

„Életünk legnagyobb feladata, hogy képessé váljunk emberi szabadságunkban rejlő értékeink kibontakoztatására” – vallja általán a téma szempontjából a leghatározottabb összefoglalást sugallva Dr. Tittmann János, Dorog pszichiáter polgármestere, aki hivatásából eredően és városvezetőként egyaránt életigenlő módon gondolkodik és cselekszik a helyi kultúrát tekintetve. Szándéka a hagyományok őrzése mellett hagyományteremtés, azon dolgozik és gondolkodik, amivel saját, mostani korunk új színterét teremti módon járulhat hozzá a bányászahagyományok köréhez.

A szénbányászat visszafejlesztése ellenére a bányászahagyományok nem törtek meg, hanem élnek, amíg bányászok élnek. Az ébrentartásukon munkálkodókat csak hála és köszönet illeti ezért. (Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány, Dorog, 2009)

Zsirai László

Kedves hagyományörző Kollégák!

Ez év szeptemberében ünnepeljük hatvanadik alkalommal a Bányásznapot, amelynek központi ünnepségét 2010 szeptember elején rendezik Kazincbarcikán.

Az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség és a Bányamunkás lap szerkesztősége „60 év-60 kép, 60 éves a Bányásznap” című fotó kiállítással és egy hasonló című kiadvány megjelentetésével kíván emlékezni, tisztelni a múlt és a jelen bányászai előtt. Azt tervezzük, hogy az eltelt hat évtized bányászünnepeinek történetét, hangulatát idéző korabeli képek, plakátok, dokumentumok, újságok, kitüntetések, tárgyi emlékek stb. összegyűjtésével, illetve azok fotókópiáinak felhasználásával készítenénk el és mutatnánk be a 2010 évi központi bányásznapon a kiállítást. Ez lenne az alapanyaga a hatvan év történetét feldolgozó kiadványnak is, amelyet a bányásznapot követően jelentetnénk meg és megküldenénk minden személy és szervezet részére, aki a bányász múlt emlékeinek őrzéséért, a jelen és a jövő bányászatának fennmaradásáért, fejlesztéséért felelősséget érez és felelősséggel tartozik.

A vállalkozás sikeréhez kérjük és vár-

Bónis János titkár

KÖNYVISMERTETÉS

Az ezüsthárs sem segített

A napokban jelent meg 215 oldalon a Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány „AZ EZÜSTHÁRS SEM SEGÍTETT/igaz történetek és érdekességek a tatabányai szénbányászat 120 évéből” című könyv.

Kiemelés Csics Gyula előszavából:

„A tatabányai bányászok által létrehozott építményekről, objektumokról megmaradnak a fényképek, amelyeket még az utódaink is láthatnak és kedvükre nézegethetnek. A tárgyi emlékeket is megőrzi a múzeum. Nem marad azonban nyoma annak az életnek, amely a városban, üzemekben, irodákban zajlott. Ennek az életnek az apró morzsáit gyűjtötte össze ez a kiadvány, hogy megpróbálja érzékeltetni azt a hangulatot, érzésvilágot, amelyet egy egy korban a bányánál dolgozók megélték.”

A szerkesztői előszó utáni fejezetek: a ”Bányában történt,, 46; az ”Üzemi történetek,, 79; az ”Üzemvezetőknél történt” 25; a ”Diákokkal történt,, 19; a ”Vállalati vezetőkkel történt,, 20; a ”Mindennapok történetei,, 56; a ”Telepi történetek,, 34; anekdotát tartalmaznak.

Az első anekdotából megtudhatjuk, hogy „Józsai hosszú évekig ápolta a lovakat.” Ezek a lovak olyan okosak voltak, hogy ha öt csillénél többet tapasztaltak a szerelvénnyben, akkor nem indultak el. Ezt abból tudták, hogy amint megfeszültek a fémek kapcsolatok a csillék között, hangos kattánást hallottak. De a további anekdoták is különösen érdekesek. Bizonyára majd minden Tatabányán élő és volt dolgozó magára ismer, amikor pl.: a „Ki Mit Tud Brigád”-ról, a „Szalvettás mérnök”-ről a „Kukucsáló párttitkár”-ról, a „Jó étvágyú bányarendésről”, és a még KISZ tag sem volt mérnökről, akit KISZ titkárnak javasoltak, „Franci a tűzoltóparancsnok”-ról stb. olvasnak.

Az utolsó anekdotában „Az elhalasztott vasárnapi ebéd”-ben a mányi vízzáró gát építés műszaki ellenőrért ebéd közben hívták, hogy azonnal induljon a bányába, mire megszólalt veje: „De hülye beosztásod van, apu!”

juk az OBKSZ tagszervezetei, de minden egyéb bányász hagyományápoló szervezet és minden személy közreműködését, aki segíteni kívánja munkánkat.

Az a kérésünk, hogy az előzőekben már felsorolt kor dokumentumokat, vagy azok fotóit küldjék meg a szövetség címére. (Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség, 1068 Bp. Városligeti fasor 46-48, E-mail címünk: obkszov@gmail.com)

Beküldési határidő: 2010. július 20.

Kérjük a beküldött anyagokhoz a beküldő szervezet, vagy személy nevét és címét mellékelni.

A témával kapcsolatban további információval áll az érdeklődők rendelkezésére Hámori István Péter a Bányamunkás főszerkesztője (20-9345-776) és Bónis János az OBKSZ titkára (30-9714-087)

Ismételten kérjük a szervezeteket és egyéneket, hogy a tulajdonukban lévő, vagy a környezetükben fellelhető történeti anyagok megküldésével járuljanak hozzá közös munkánk sikeréhez, a bányász múltat idéző bányásznapok emlékének és eseményeinek feldolgozásához és bemutatásához.

Jó szerencsét!

A könyv címe is szoros összhangban van a tatabányai bányászzal. A nagyegyházi bánya építése és üzemeltetése közben igen sokszor változott a vezetés. Egyik alkalommal az új műszaki vezető – aki szinte a teljes műszaki állományt lecserélte – megalapította az „Ezüst hárs baráti társaság”-ot. Az ezüst hárs vagy a tilia argenta olyan fafajta, ami rendkívüli tűróképes és mindamellett nagyon szép, ha megnő. A tagság feltétele az volt, tag lehet mindenki, aki nem tett meg mindent a bánya működése ellen. Az üzem udvarán ültették el, a földre bebetonozott acél hengerben minden tag megírhatta üzenetét a jövő emberének. Felnyitását a bánya bezárása utánra tervezték. A bánya csak nyolc évet élt, az ereklyét megmentették, de nem bontották fel. 1994-ben a Bányásznapon, Tatabányán a Szent Borbála téren álló Szt Borbála szobor alapkövében helyezték el.

A kötetvégi „tatabányai szótár”-ban 272 nemcsak szakkifejezés, hanem a tatabányai közbeszédben is fellelhető sajátosan átalakult kifejezések is találhatók. A helytörténeti nevek közül a legtöbb már nem létező, vagy más rendeltetéssel bíró létesítményeket takar.

Nem hagyható ki azok neve, akik az anekdotákat lejegyezték: Benyőcs Ferenc, Dr. Csicszár István, Hidvégi Ferenc és Stuber György.

A könyv lektora Csics Gyula, a szerkesztő bizottság tagjai, Csics Gyula, Stuber György és W. Csoma Éva.

A könyv az Alfadat-Press Kft., Tatabánya (a Tatabányai Bányák egykori „Villám Nyomda” jogutódja dolgozóinak munkáját dicséri.

A könyv beszerezhető a Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány (2800 Tatabánya, Kossuth L.u 14, telefon: 06-20-3774523, e-mail: tbha@pannonmail.hu) címen. Aki 1000.-ft-al támogatja az Alapítványt, annak csekket küldenek, amelyen kéri az adószám megadását is. Aki számlát kér az is lehetséges, ebben az esetben a nyomda szállítja a könyvet.

Dr. Horn János

SZJA 1%

A Központi Bányászati Fejlesztési Intézet Nyugdíjasaiért Alapítvány ezúton köszöni meg támogatóinak a 2008 évben kapott 1%-ot a 144 079 forintot, amely összeget segélyként a rászorultaknak kifizettük.

KBFI Nyugdíjasaiért Alapítvány

Családi pihenés a Bakony Hotelben***

2010. április 1. -
augusztus 31. között
(ünnepek kivételével)

21.000.- Ft / fő / 3 éj

33.000.- Ft / fő / 5 éj

43.000.- Ft / fő / 7 éj

A csomagár tartalmazza:

- szállás családi szobában
- svédasztalos reggeli
- kétfogásos vacsora
- pónilovaglás
- finn szauna,
- jacuzzi, infrakabin
- korlátozott használata

3 éjszakás csomagunk hétköznapi napokon vehető igénybe

Gyermekek kedvezmény

4 éves korig
szülővel egy szobában
a szállás ingyenes,
4 - 14 éves kor között 30%.

Bakony Hotel***

H - 8427 Bakonybél, Fürdő utca 57.

Tel: 88/461-125

Fax: 88/461-492

e-mail: bakonyhotel@bakonyhotel.hu

www.bakonyhotel.hu

OTTO WOLGEMUTH

A sorsörzött fiú

*Az első műszakjára ment,
éjjel volt és kitérte lent
ölét a függőakna.
Úgy tűnt, mintha a bánya-mély
halkan suttogná, hogy: ne félj!
Szólt a sötét alatta.*

*A kas suhanó gyorsvonalat,
távol dübörgő ácsolat,
titkait őrző tárna.
Szívébe szállt a félelem:
kötélen lóg az életem,
mintha a végzet várna.*

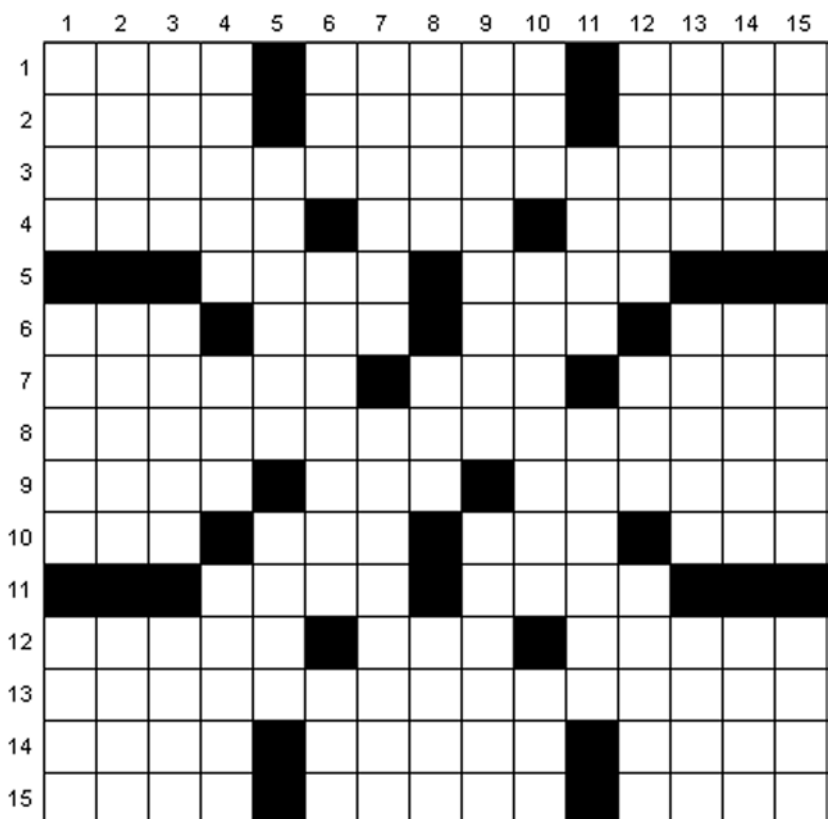
*Látva a komoly társakat,
nyugodt derűjük ráragadt:
a csodát megtalálom.
Sújtóléggyomrú bösz hegyek
se gátolnak, hogy az legyek,
hős bányász, mindenáron!*

*Azóta sokat száll le-ki,
s a mély varázsát megleli,
a szén szavát is érti.
A bánya lett az élete,
naponta tart a mélybe le,
a fiúból lett férfi.*

Pénzről van szó

VÍZSZINTES: 1. Tengeri emlős. - Kereslet és kínálat találkozásának színhelye, névelővel. - Taszítja. 2. Ingerek vezetője. - Mire száll, aki állást foglal egy ügy, egy vélemény mellett? - Többek közt milyen tervekkel dolgoznak a vállalatok? 3. Gyakori szófordulat a mindennapi életben, az anyagi helyzet jellemzésére. 4. Ady egyik híres versében mi heves? - Tudományos tétel. - Veszprém megyei község. 5. Erősítő berendezés. - Régi, tekintélyes amerikai egyetem. 6. Báli ruha része!!! - Bírósági ügy. - Elázva páros betűi. - Tetőfedés mestere. 7. Olasz város, ahol a Fiat székhelye van. - Község Esztergom és Komárom között, festői szépségű Duna-ággal. - Kisfiú megszólítása, becézése. 8. Másik szólás; ellenkezés nyomatékosítására mondják. 9. Modern mesefilm gyerekeknek és felnőtteknek: Az idő ... - Tor betűi keverve. - Az Adriai-tenger egyik legszebb öble, Dubrovnik alatt. 10. Fennhéjázás, rártartás. - Valika egynemű betűi. - Csillagkép, de a juhnyáj tagja is. - Fél szelet!!! 11. Csodálkozó kifejezés: ... ilyet! - Ügyirat. 12. Megjön. - Erzsébet becézve. - Aki a partiban a kártyát adja. 13. Ez a szólás pozitívumot rögzít. Általában jóleső érzéssel mondják. 14. Egy régi magyar, majd egy mexikói és egy cseh film címe is: Valamit visz ... - Ha Heti, akkor az egyik legnézettebb tévé-műsor. - Amelyik embert. 15. Magyar gyártmány: ... in Hungary. - Könnyed, légies. - Dán építőjáték.

FÜGGŐLEGES: 1. Labdarúgók szervezeteinek világszövetsége. - A másik oldalnak mond valamit, de halkan. - Apósom, népiesen. 2. Régi, patinás. - Munkavégzés régebbi egysége. - Kőműves Kelemen városa Erdélyben. 3. Leereszkedő jóindulat. - Hirmondó, maradék. - Ritka női név.

Kelta eredetű. 4. Ipari üzem, névelővel. - Imre becézve. - Figyelje! 5. Nagy láda mozgatható tartója. - Ruhát készít. 6. Hasáb közepe! - Lipót német alakja. - Nehéz, a közepe!!! 7. Színjátzó együttes: ... Béla és Társulata. - Járműveket fogad. 8. Soproni patak. - Gyors nemzetközi csomagküldési rendszer. Vagy némán tanító! - Suta ikerszáva. 9. Chaplin egyik nagyszerű filmje. - Nálunk is elterjedt sörmárka. 10. Kalcium és nitrogén vegyjele. - Régi művelt indiánok. - Női becenév, amely a 12. vízszintes sorban már szerepel. 11. Egyetemi díszterem. - Gyümölcslevek gyakori jelzője. 12. Mire megy az, akit behúznak a csöbe? - Mögött, de csak félig!!! - Szilvát szárít. 13. Az ő tulajdonuk. - Eszkából valamit. - Régi

férfiak kabátja volt. 14. Sikeres magyarországi sportág kelléke. - Valamit valamiért. - Geometria része: ...onometria. 15. A leggyakoribb német ige, kiejtve. - Elegyenget valamit. - Gertrúd királyné öccse. Beküldendő a vízszintes 3., 8. és 13. számú sor megfejtése.

A rejtveny pályázat nyertesei

Áprilisi rejtvenyünk helyes megfejtése a következő: REPEDEZIK, SÁTOROZIK, REMETERÁK, BIPOLÁRIS. A nyertesek: Király Albert, 3073 Tar, Május 1 út 41.; Soós Jánosné, 7300 Komló, Eötvös L. u. 15.; Szabó Nikolett, 8172 Balatonakaratya, Árpád u. 67. A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hátori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek Interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 223-1974 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630